

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v očno poslano knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 40.— Din, za naročnike v inozemstvu 60.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 Din za vsako peti-vrstno. Priloge stanje poleg poštne se 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste, če se tiska enkrat 1 Din. Inzeratni davek posebej.

Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Pragmatika.

Naš up in naše — razočaranje!

V parlamentu je srečno prešla zakonodajni pododbor, sedaj dela na njej zakonodajni odbor, govorila bo o njej še narodna skupščina in še marsikdo, predno bo postala meso in kri in bo predstavljala živ organizem v naši državni upravi. Glodajo na njej, tako da je upravičena naša bojazen da se bo rodil nestvor ki bo provzročil še več nezadovoljstva nego ga je dosedaj kajti razočaranje je močnejša gonilna sila obupa od materialnega slabega položaja, ker z njim se izgubi zadnja moralna opora v vero za boljše bodočnost. Pragmatika bazira že sedaj na mnogih predvidenih dopolnilnih naredbah, potrebovala bo pa še nešteto izvršilnih naredb, če se bo hotela izvajati.

Z naše strani se gleda sedaj v njej le materialne dobrine, ki nam jih naj prinese. Dvomimo pa, ako je to povsem pravo stališče kajti prišel bo čas ko nas bo njena moralna stran, njena pravna stran bolj grizla nego sedanji obupni gmotni položaj in ko bomo pripravljene žrtvovati vse da se izravnao pravne krivice.

Sedanji osnutek pragmatike pomenja za naš stan že sedaj nepravilno mero, preko katere ne moremo preiti.

Ne samo, da je globina med našim stanom in uradništvom s fakultetno izobrazbo nerazmerna, učiteljstvo ni enakopravno niti z uradništvom z enako kvalifikacijo.

V dokaz naše trditve naj služi konkretno dejstvo, da je predvidena za učitelja po 28 službenih letih celotna plača 17.000 Din, za profesorje srednje šole — po njihovem specialnem zakonu — pri istih letih 26.100 Din, in za polkovnika, po vojnem zakonu 67.400 Din.

Učitelji so v resnici uvrščeni v II. kategorijo, v katero pridejo vsi uradniki z maturo, ali oni lahko dosežejo pri po-

ložajnih plačah le 5. do 2. grupo, ne morejo pa priti v 1. grupo, katero drugi državni uradniki z enako izobrazbo lahko dosežejo.

Najhuje pa ruši pragmatika stalnost našega nameščenja. Ona določa, da se vsi uradniki stavijo na razpoloženje in se tudi učiteljstva ne izvzema. S tem ruši uradniški zakon dosedanje razpise in stalnost službe po dekretu ustvarja nov potres v naših vrstah ter zruši težko pridobljene pravice učiteljstva.

Kako si predstavlja vlada, da bo takoj odpomogla uradniški bedi ki niti en dan ne more več čakati na pomoč, o tem ni padla v parlamentu do danes še nobena beseda, kljub pozivu. Vodilni vladni možje, ministrski predsednik Pašić in minister Stojadinović sta celo akcijskemu odboru čin. Saveza izjavila, da če vlada podati ostavko če ne bo mogla zadovoljiti zahteve drž. uradništva, toda pragmatika predvideva da se po sprejetju postavi šele vse uradništvo na razpoloženje in se tekom šestih mesecev uradništvo šele razvrsti po posebni naredbi, ki bo šele izdana. O zakonu o draginskih dokladah, ki bi takoj lahko odpomogel in kateri kriči vsled nebroj socialnih krivic, ki so potrebne poprave, danes nihče niti ne govori.

Pač! — V narodni skupščini se je oglašil na seji 14. t. m. Svetozar Djordjevič, narodni poslanec — učitelj ki je pri debati o naknadnih in izrednih kreditih min. prosvete kritiziral: zakaj ni v te kredite ustavljen kredit za polne dnevnice poročenih učiteljic, ki se jim godi krivica po zakonu o draginskih dokladah; zakaj ni kredita za stan in ogrev prečanskega učiteljstva ker je krivica, da se člen 33. zak. o učiteljskih plačah iz leta 1919. ne izvaia tudi za nje.

Pragmatika je danes za nas meglja upa in meglja razočaranja.

Najhuje pa se je grešilo, da se je pozvalo v sekcijo zakonodajnega odbora za

pragmatiko predstavnike vseh kategorij uradništva v svrhu konzultacije ni da se smatralo za potrebno, da se pozove tudi vsaj eden predstavnik učiteljstva ki tvori najmnogobrojnejši del državnega uradništva.

Izvršilni odbor UJU je sklical v Beogradu vse učitelje — narodne poslance brez razlike strank na skupno konferenco v svrhu pregleda projekta uradniškega zakona in posvetovanja.

Sestavil se je skupen memorandum, ki se predloži vsem merodajnim faktorjem v katerem bodo podane vse zahteve učiteljstva v prvi vrsti, da se očuva učiteljska stalnost in da se učiteljska nameščenja in premeščenja vrše po odredbah specialnega zakona o narodnih šolah. Ob tej priliki se bo zahtevalo, da se z novim zakonom o draginskih dokladah dajo poročenim učiteljicam polne dnevnice.

Položaj ni posebno razveseljiv. Kritika preobzirnih sredstev ni opravičena, še manj na vračanje vse krivde na organizacijo in lahkomišelnost zabavljanje in razburjanje duhov. Strpnost, vzajemna preudarnost in solidarnost nam prinese več uspehov. —k.

Učiteljski pravnik.

—Š Nadure na meščanskih šolah se bodo honorirale od 1. januarja 1923 dalje glasom odloka g. ministra prosvete z dne 7. maja 1923, O. N. br. 16.306 z 1½% vsakokratnih mesečnih prejemkov nastavnikom z mesečno plačo. Računovodstvo ministrstva prosvete je prosilo ministra financ. da otvori potreben kredit.

—Š Rodbinske doklade za učiteljske abiturientke pripadajo po členu 32., kakor poročano v zadnji številki »Tovariša« le do dokončane mature. V smislu odredbe poverjeništva za prosveto se smejo pa te abiturientke nastavljeni le začetkom šolskega leta in jim nakazati plače šele z dnem nastopa službe. Letošnje leto bo, stališča napram obilici prevažnih vzgojnih, socialnih in šolsko-organizatoričnih vprašanj sedanje dobe nedostaja časa in sil in je zato nemogoče zahtevati od nas, ki naravno težimo in moramo težiti po praktičnem udeleževanju, da naj skušamo podati v zgoščeni obliki definicije sintezo vseh onih stremljenj ki so posamezne naš predmet naših razpravljani. Pustimo take stvarj poklicanim teoretikom. — Moral sem dati tovarišu prav!

Zato pravim: nikar se ne prenažite v sodbi! V naših društvi in krožkih se ponekod mnogo dela in naš socialni problemi in vprašanja izvenšolskega dela se mnogo razmotrivajo in nas skoroda preveč odvrtačajo od vprašani našega ožjega poklicnega dela. Če več nismo dosegli, je tudi to nekaj da polagoma spoznavamo, kje so vzroki raznih neuspehov našega šolskega in bolj še izvenšolskega dela in v kateri smeri bo treba v bodoče zastaviti naše sile. Gotovo se opravičeno povdarja, da so tovariši, ki so teoretično in praktično globlje proučili kak problem, dolžni, dati svoje izkušnje in znanje širši javnosti na razpolago in se ne bi smeli omejevati na predavanja v ožjem krogu ali celo na kritiko, a težko je priravniti starejšega tovariša, da bi zastavil svoje boli ali manj okorno pero ki ga v mladih letih ni uril ko vendar vsak dan bolj čuti, kako jezikovno zaostaja spričo naglega razvoja našega književnega jezika.

kakor poročano nadprodukcija naraščaja in sigurno ostane nekaj abiturientk brez službe tudi s pričetkom prihodnjega šolskega leta zato vprašamo prizadeti merodajne faktorje kako in s čim naj preživimo te otroke, dokler ne dobe službe in ali ne silijo taki šš naravnost k lenobl, ker oni ki bodo maturirali šele v jeseni, oziroma delaj ponavljalne izpite, dobe draginske doklade tudi čez počitnice, ti pa ki so se potrudili da so dovršili že koncem leta, pa naj za kazen ostanejo brez službe in kruha. Kdo naj se ne čudi takim odredbam! Razum, kje si! Pa naj ima človek veseleje do dela, ko se mu striže že itak ničlo odmeriene dokade na vseh koncih pa še s tako naglico. Li res ni nikogar ki bi odpravil to krivico? — Prizadeti starši.

Vestnik za učiteljski naraščaj.

—uč Počtniški izlet pevskega zbora gojenk in gojencev državnih učiteljskih v Ljubljani. Gojenke in gojenci drž. učiteljskih v Ljubljani, združeni v krepko discipliniran pevski zbor prirede pod mojim vodstvom takoj do sklepu šolskega leta izlet, in sicer: 30. t. m. iz Ljubljane v Karlovec, kjer je nameravan prvi koncert, ob polnoči odhod v Bakar, 1. julija s parnikom v Šibenik. Prihod 2. julija zjutraj ogled mesta zvečer koncert, 3. julija odhod z vlakom v Split, kjer ostanejo najbrže dva dni priredimo po možnosti koncert v prid Jadranski straži, ogled Solina in nato s parnikom 5. julija v Metković, odkoder se odpeljemo z vlakom v Dubrovnik, 6. julija koncert po možnosti izlet na Lokrum, 7. julija z vlakom v Mostar in Sarajevo, V Sarajevu koncert, drugi dan izlet v Ilidže in k vrelu Bosne, 9. julija odhod v Bos. Brod, nato v Sisak in Zagreb. Ogled mesta in povratek v Ljubljano preko Karlovca. Ves izlet bo trajal 10—12 dni. Pevski zbor

LISTEK.

Na naslov akademskega soc.-ped. krožka.

Pričakoval sem, da kritika Pedagoškega zbornika za l. 1922, ne ostane brez odgovora, razumljivo mi je tudi, da so piscu silile nikre besede izpod peresa, deloma naslovljene na vse ljudskošolsko učiteljstvo. Nič za to! Dobrodošli nam morajo biti sotrudniki iz vrst akademske mladine, pa bodi, da nam povedo včasih tudi kaj nepriljetnega. Pravica je mladine, da pove svoje mnenje brez pridržka in preje smemo zahtevati od starejšega tovariša gotove previdnosti in dobrohotnosti v sodbi: zato me je bolela bagatelizirajoča kritika naš sestavkov, ki so potekali izpod peresa sotrudnikov-akademikov.

Snujoče se vezi med nami in akademsko mladino ne gre razdirati, ampak z vnemo jih moramo množiti in jačiti. Baš zato, radi boljšega medsebojnega razumevanja in spoznavanja, ne smemo molčati na razne očitke gosp. Žgeča, Akademski socialno-pedagoški krožek se je trudil baje brez uspeha dve leti da bi navezal stike z učiteljstvom. Mi na deželi se ne čutimo zadete. Baš, ker nas delo omenjenega krožka zanima, nam je bil

informativen članek v Ped. Zborniku dobrodošel — nam, ki radi priznavamo, da bi bila pravzaprav naša naloga da iščemo stika z akademsko mladino, jo vabimo v svoj krog in jo skušamo zainteresirati za naše skupne vzgojne naloge in probleme. Kolikokrat smo v tovariških krožkih razpravljali o potrebi, da osvetli naša stanovska organizacija svojo pažnjo vprašanju naraščaja znanstvenikov za pedagoško in njenih pomožnih ved ko vendar živo občutimo našo revščino na tem polju. Na sedmih zavodih za izobrazbo učiteljstva nimamo ni enega pedagoško-znanstvenika! Zato se obračajo naše oči, bolj kot si dotičniki predstavljajo na malo število resnih dijakov-akademikov, ki se posvečajo pedagoškemu študiju. Tako daleč — to moram v našo sramoto priznati — pa žal še nismo da bi tej platonični ljubezni mogli dati realno obliko. Navajal se je že v dokaz naše »indolence« tudi slab odziv učiteljstva na vabilo k sodelovanju pri anketi, ki je reševala vprašanje o cilju ljudske šole. Komur tak dokazi zadostujejo, ta je seve lahko s svojo sodbo o našem ljudskošolskem učiteljstvu takoj gotov. Ko sem zadevo sprožil na zborovanju našega učiteljskega društva je vstal tovariš in povedal smiselno približno to-le: Čudim se, da spravljate vprašanje tako strogo akademskega značaja v diskusijo ko vendar vidite, da nam za samo opredelitev našega

Padia je tudi beseda o surovem (didaktičnem) materializmu in očita se nam, da se z nevoljo obračamo »kar ne diši direktno po didaktiki in metodiki«. — To je trda beseda! »Pedagoški zbornik« ne bo nikdar vsem ustrezal, pa naj bo urejevan tako ali tako. Jaz sem zadovoljen s sedanjo smerjo urejevanja in želim, da bi zbornik ostal in vedno bolj postal zrcalo duhovnega življenja in stremljenja slovenskega učiteljstva.

Kajpak je tudi moja želja, da bi prinašala več razprav in manj člankov, zlasti ne takih, ki jih piše akademik za učitelje. Upam, da se razumemo!

Nikakor pa ni kaj čudnega, ako ta ali oni učitelj išče v zborniku tudi snovi za šolsko prakso, kajti v dobi, ko se toliko povdarja v teoriji delovni, domovinski produktivni princip pri pouku, pogreša slovensko učiteljstvo praktičnega vodnika, ki bi mu kazal pot in način kako naj ta moderna načela in nazore v praksi uveljavi. Baš radi tega ne pridemo ven iz starih tirov. Preje bi si upal napisati daljšo teoretično razpravo o delovnem pouku, ko podati dobro učno sliko iz elementarnega pouka, kdor hoče biti kolikaj modern učitelj, se mora zateči k tuji literaturi, ki pa nam postaja — že

šteje okoli 60 gojenk in gojencev ter imajo nameravani koncerti dvojen namen: z morebitni prebitki zbor prehraniti pa tudi ponesti našo pesem na jadransko obal. Če je komu potrebno spoznati svojo lepo domovino, tedaj je potrebno to v prvi vrsti bodočim učiteljem: saj morejo vcepiti ljubezen do domovine svoji šolski deci le tedaj, ako jo sami spoznajo in vzljubijo. Dijak se zadovolji sedaj tudi s slavnatim ležiščem in najskromnejšo hrano ima kot član F. S. zelo znižano vožnjo ter ima sploh manj potreb, kakor pozneje. Njegov poznejši materialni položaj pa saj v današnjih razmerah ni tak, da bi mogel misliti na sličien izlet kakor je projektiran sedaj. Gojenci, po večini otroci najmanj imovitih staršev so si pritrjavali celo leto prihranke od ust, da bi omogočili izlet. Vendar teh prihrankov še dolgo ni bilo dovolj. Pevski zbor je bil, dasi nerad prisiljen potrkati na marsikatera vrata, da je zbral le vsoto, s katero more plačati prevoznino. V prvi vrsti gre zahvala učiteljski tiskarni ki je zbor podprla z velikodušno vsoto 3000 Din. Žal, da so mnoga vrata, na katere smo trkali, ostala zaprta, tako v prvi vrsti mnogo denarnih zavodov. Pevski zbor se je zato s posmenimi prošnjami obrnil na bodoče tovariše po večjih krajih Slovenije, da bi v svojem področju s pobiranjem, na najsibo še tako malih vsot, prispevali v pomoč svojim najmlajšim bodočim tovarišem. Ne sami temveč oni imoviti ljudje ki žive okoli njih, naj bi pripomogli, da se izlet uresniči. Tem potom še enkrat pevski zbor apelira v mojem imenu na stanovsko solidarnost bodočih svojih tovarišev. Morebitne prispevke prosim nasloviti na ravnateljstvo državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Manjka nam še za nas ogromna vsota 5000 Din. Računam na vsakega izletnika za dobo 12 dni najskromnejšo vsoto 500 Din., od katere odpade 200 Din na prevozne stroške, ker je Jadranska plovidba s 1. junijem dvignila potniške cene za 20%, ter da ponosta samo 50%. Ostanje izletniku-dijaku za zajutrek in kosilo (na večerjo rad resignira) okoli 25 Din. Jadranska obal pa se nanaša s kolosalno dragotino. Običajno naši potniki računajo dnevne stroške bivanja na Jadranski obali za osebo na 200—300 Din. Iz zadrege nas tedaj more rešiti dijaška skromnost pomoč tovarišev in morebitni prebitki koncertov. Pa naj bo že kakorkoli: 30. junija se odpeljemo! O izletu poročam v pouk vsem onim, ki se nameravajo podati za nami na isto pot.

A. Adamič.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f X. okrožnica pokraj. poverjenika F. S. v Ljubljani vsem P. F. S. v Sloveniji. Delegati IV. P. Z. dne 21. maja, med njimi šest učiteljev, ki so prvič zastopali učitelj. P. F. S. v Sloveniji, so sledeče sklenili:

1. Svratišta: P. F. S. so dolžne v vseh mestih svratišta s stalno določenim dežurstvom; točne naslove dežurnih je poslati direktno v Beograd. Za svratišta na Bledu nam je M. K. D. D. odstopila dve Rikljevji lopvi, v njih bo P. F. S. ljubljanska realka s pomočjo pokr. pov. in pod zaščito g. Kenda in blejskih učiteljev imela svr. s primerno oskrbo.

radi cene — vedno manj dostopna. Pravi učitelj mora biti najprej v šoli cel mož in šola mu mora biti izhodišče za delovanje izven nje. z doraščajočo mladino mora rasti njegov vpliv in delokrog; v malem se mora izkazati kot vzgojitelj, ako hoče postati voditelj naroda. Oni članek, ki ga je napisal »Tovariš« v obrambo mlajšega učiteljstva mi je bil simpatičen kot malokateri! Kdor bi mislil, da zadostuje za izvrševanje našega poklica, za elementarni pouk sedanja površna izobrazba in da naš klic na temeljitejši strokovni izobrazbi ni že utemeljen v zahtevah ki jih stavi do nas šolsko-vzgojno delovanje kot tako, ta bi naše delo podcenjeval.

Klic na reformi učiteljske izobrazbe prihaja baš od onih, ki najgloblje čutijo, kako malo je didaktični materializem ki se šopiri na naših učiteljskih bolj še kot na drugih šolah. sposoben. nas pripravljati za težavni poklic kako malo je vredno »enciklopedično znanje« ki ga tam nudijo, ki se zavedajo, kako kvarljivi naravnost so metodični recepti brez globlje znanja ker navajajo k šabloniziranju in mehaniziranju pouka. O pedagoški izobrazbi kot taki niti ne govorim. Zato ne označujte naših stremeljenj »kot praznih«, ne omalovažite jih, ne skušajte nas odvracati od našega cilja in nas prepričati, da nam univerza ne more nič nuditi za

2. Kolonije: a) P. F. S. celjska gimnazija bo s 1000 Din iz pokr. fonda opremila Kocbekovo kočjo na Molički planini. b) P. F. S. ljublj. sv. teln. šola prevzame zgradbo kolonije iz pastirske kočje, ki nam jo Slov. Pl. D. v ta namen daje na gorenji obali Bohinjskega jezera. V ta namen se v knjigah pokr. fonda otvori račun »Boh. kolonija«; vanj so prispevali: 1. Pok. pov. 3000—4500 Din; 2. U. U. F. S. čisti dohodek cvetličnega dneva 31. maja v Ljubljani v iznosu 5000 Din; P. F. S. sr. tel. šola 1500 Din; 4. P. F. S. ptuj. ska gimn. 1000 Din. Ker znaša povprečen proračun 15.000 Din, pozivljamo ostale P. F. S. da krijejo primanjkljaj 3000—5000 Din in s tem omogočijo izvedbo načrta. Ceneno hrano bodo ferijalci dobivali v Zlatorogu. Zgradbo prevzamejo člani P. F. S. sr. tel. šole z 10 m³ lesa, ki ga je podaril g. baron Born, za kar najlepša zahvala.

3. Od 21. maja 1923 naprej dr. spevajo v pokr. fond F. S. za Slov. vse P. F. S. včlanjene v P. pov. F. S. za Slov. a) 10% od vseh dohodkov, ki jih imajo razen od članarine, b) od nabiralnih in cvetličnih dnevoev po 25%.

4. O razmerju učiteljev do F. S. glej članek v 23. številki »Učit. Tovariša«.

5. Na podlagi revizijskega poročila je bil dan pokr. poverjeniku absolutorij, nakar je bil za leto 1923/24. izvoljen za pokr. poverjenika soglasno Maček Viktor, za njegovcega namestnika Viktor Pirnat, učitelj v Novem mestu.

6. V program za III. kongres F. S. so bile določene štiri glavne smernice: I. Kongres F. S. ne tvorijo več delegati posameznih P. F. S., temveč delegatstva Pokr. zborov, ki jih vsak posamezni (7) na svoji zadnji seji na pričetih 200 po enega določi. — S tem omejimo stroške kongresa in dosežemo enotnost in smotrenost delovanja. II. Pokr. zbori so v svoji pokrajini zakonodavni organi. III. Glavni poverjenik ni voljen od kongresa, nastavlja ga pogodbeno U. O. F. S. in je kot načelnik Centrale izvršni organ tega. IV. Učitelji so enakopravni člani F. S., njih razmerje v F. S. določi točneje ta ali IV. kogres F. S.

Podrobne predloge je vpslati na pokr. pov. do 20. junija 1923.

U. O. na podružnicah F. S. naj odločijo za delegata takega, da bo Slovenija možato zastopana na kongresu. Program v okviru gorenjih smernic je obvezan za delegate iz Slovenije.

7. Potujoči člani F. S. se smejo zadržati v svratišnih Slovenije do 3 dni v kolonijah po dogovoru.

Ker radi mature ne moremo odgovarjati na posamezne dopise, sporočam:

1. Udeležite se polnoštevilno kongresa. Če bi nastale kake ovire, mi to takoj sporočite.

2. Nova naklada »D. leg.« je izšla. Naročite direktno v Beogradu.

3. »Popis« je v tisku in bo do 25. junija poslan vsem ki so ga plačali. Zakašnelim naročitvam se doda kuverta z lastnim naslovom, primerno frankirana, da glav. pov. »Popis« pošlje naslovljencu »Popis« stane 5 Din.

4. Prošnja U. O. F. S., da se »D. leg.« prizna i učiteljem in profesor-

je m bo rešena takoj, ko se sestane v to določena komisija. Pričakovati je ugoden izid, ki ga bom takoj objavil v časopisih Slovenije.

5. Imam še nekaj overjenih član. izkaznic à 15.50 Din; P. F. S. ki jih žele, naj vpošljejo denar.

6. V dnevih od 25.—30. junija posestim vse P. F. S. v Sloveniji. Uredite knjige, dežurstvo in ostalo, P. F. S. ki kaže posebnega žele naj me pravočasno obvestijo.

Zahvaljujem se za zaupanje, izkazano mi na III. P. Z. in upam, da bo F. S., ki je itak letos najbolj v Sloveniji uspeval, prihodnje leto s pomočjo vseh onih, ki hočejo zani delati doseget svoje cilje in pristojno mu višino. — Maček Viktor, pokr. pov.

—f Učiteljsko društvo za Maribor i. b. s. je ustanovilo svojo podružnico F. S. dne 24. maja 1923. Priglasilo se je do sedaj 20 članov. Kdor bi želel še pristopiti, naj se priglasí pravočasno. — J. Mlinaričeva. tajnica.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

—up Društvo vpokojenega učiteljstva Slovenije je na svoji odborovji seji 23. maja 1923 sklenilo: 1. Občni zbor se skliče 5. julija t. l. ob 3. uri popoldne v I. mestno šolo na Ledini, Komenskega ulica št. 19 v Ljubljano. 2. Za rezervni zaklad bo društvo pobiralo letnino po 3 Din. 3. Za vsak smrtni slučaj je plačati 2 Din 50 p. — Zato dobi vdova ali dedič za podporo dvakrat toliko dinarjev, kolikor šteje članov društvo ob času smrti društvenega člana. 4. Prošnja na ministrstvo, da vpokojenim učiteljem temeljno plačo, ki jo preijema sedaj v kronah, — izpremeni v dinarje. — kakor aktivnemu učiteljstvu; bomo odposlali v Beograd. 5. Tajnik poroča o stanju društva. Društvo vpok. učit. Slovenije šteje 134 članov. Umrlo jih je 6. — Vdovam ali dedičem se je izločalo 4000 K podpore. Umrli so: Božič Bartl, Faluti, Hočevar, Čop. 6. Banke in zavodi, ki so društvu vpok. učit. Slovenije naklonjeni so darovali sledeče podpore: Kreditna banka 2000 K, Eskomptna trgovska banka 1000 K, Jadranska banka 1000 K, Slavija 400 K, Hrvatska štedionica 400 K, Kmetiska posojilnica 400 K, skupaj 5200 K. Vsem darovalcem teh podpor izreka društvo zahvalo! 7. Vse učitelje, posebnjo soproge učiteljev ki niso pred 45 letom pristopili k Samopomoči — vabi odbor, naj takoj pristopijo k društvu vpok. učit. Slovenije — zdaj je čas! Naslov: Kongresni trg št. 15, v Ljubljani. Pristopnina je 5 Din. Pravila se na željo vpošljejo. — Odbor.

Iz Jugoslavije.

— Okrajna učiteljska društva, ozr. njihovi poročevalci naj mi pošljejo svoje pripombe za načelni program UJU najkasneje do 30. t. m. Kar dobim v roke pozneje na to se v svojem poročilu ne bom mogel več ozirati. — Pavel Flerè, Ptuj.

— Okrajna društva! Kaj morajo čimprej storiti?

1. Javiti delegate in namestnike za pokrajinsko skupščino v Ptuj po poslovníku § 28. b) § 29., § 38. — Kjer ni

krožka. Če pa postajamo nezaupljivi narobam naši inteligenci vobče ima to svoje globlje razloge. V marsikom izmed nas dozoreva prepričanje, da je bilo učiteljstvu in njegovemu delovanju med narodom zelo na kvar, da je bilo idejno tako odvisno od naše inteligence, da je nekritično sprejemalo ideologije, ki jih je ta prenašala s tujih tal k nam brez ozira na posebne naše življenske naloge in prilike da smo mnogo svojih najboljših sil trčili v bojih za ideje ki nimajo za nas življenskega pomena, da smo v tesnem oračju malomeščanske družbe zgubljali pravi polet in smisel za našo kulturno mislijo se odtujevali kmetskemu narodu na eni, delavstvu na drugi strani in se končno malo razlikovali od tipičnega našega inteligentno-filistra idejne dvoživke, ki se rad navdušuje za »narod«, a ne koreninil v niem živí kot tujec med njim. So možje v naših stanovskih vrstah, ki so osiveli v službi naroda, ki niso nikdar odobrvali idejne smeri ki je prevladovala v našem javnem življenju, a ki narobam splošnemu toku niso mogli uspeti. Delali so v ožjem svojem delokrogu po svoji nameti in vesti in zrejo danes nazaj na plodove svojega truda, doživljajo zadoščenje in bodo doživljali še večje. Oni so ki so nositelji najlepših tradicij slovenskega učiteljstva, dasi javnost o njih malo govori. Njih zgled nam bo vo-

več društvenega zborovanja, naj javi delegate društveni odbor. To naj store društva takoi!

2. Javiti do enega delegata in enega namestnika za glavno skupščino UJU v Ljubljani v zmislu čl. 18. pravil UJU.

3. Javiti imena predsednikov, podpredsednikov in tajnikov ter točno sumarično število članov posameznih društev (stanje s 1. junijem t. l.), ker moramo javiti na centralo zaradi letnega poročila na glavni skupščini. To naj store društva takoi!

4. Javiti število članov ki potrebujejo izkaznice za vožnjo po južni železnici na pokrajinsko skupščino v Ptuj. Zahtevano število izkaznic za polovično vožnjo bomo razposlali na predsednike društev.

5. Javiti predloge za stalne člane odsekov po poslovniku § 21. e), k), § 37.

6. Javiti govore in predloge za skupščino § 23. a).

7. Oskrbeti legitimacije za delegate in člane odsekov § 18., § 80. — Legitimacije izdajo topot okrajna društva sama. UJU nov. Ljubljana.

— Kongres učiteljstva meščanskih šol se vrši 4. in 5. julija t. l. v Ljubljani na državni realki. V sredo, 4. julija ob 4. uri popoldne se vrše predposvetovanja, v četrtek 5. julija ob 8. uri glavno zborovanje, ob 2. uri popoldne skupen obed in nato ogledovanje Ljubljane. V petek, 6. julija izleti na Gorenisko, v Maribor in Ptuj.

— Svetozar Pribičević za učiteljstvo. Pri debati o uradniški pragmatiki je bivši minister S. Pribičević naglašal, da bi pred tem zakonom moral biti že sprejet zakon o ureditvi drž. uprave in zakon o centralni upravi. Povdarjal je da je velika hiba to, ker zakon jemlje stalnost in je nedemokratska zopetna uvedba avstrijskih »rangov«, t. j. grup v položaju. Uradništvo je gmotno tako na slabem, da je nemudoma in neobhodno potrebno takojšnje zasužuranje materialnih interesov uradništva, kar na ne predvidevajo nove dvanajstine. Uradniške plače naj se rešijo v zvezi s plačami vojaških oseb, da ne bo takih diferenc. Posebno toplo se je zavzel za učiteljstvo in je izjavil, da se pri učiteljstvu ne sme misliti na reduciranje ker ga že itak primanjkuje.

— Ljubljanske tovarišice in tovariše, ki imajo za časa kongresa UJU, 5. 6. in 7. avg. prosto stanovanje, sobo ali posteljo in bi bili pripravljeno v teh dneh dati na razpolago za kongres in goste naše bratske tovarišice in tovariše pozivamo da prijavijo isto na poverjenstvo UJU (Učiteljska tiskarna). Prijave naj vsebujejo: ulico in nadstropje, število sob in postelj v posameznih sobah in posebne želje. Enako reflektira pripravljani odbor tudi na taka stanovanja pri znanjih in prilateljih učiteljstva, ki naj se prijavijo direktno ali potom učiteljstva poverjenstvu. Tovarišice, tovariši! Reflektiramo na sodelovanje vseh saj nam to veleva tovariška dolžnost!

— Dopisnike opozarjamo, da izide zadnja številka »Učit. Tov.« pred pokrajinsko skupščino predčasno, in sicer že 3. julija. Vse rokopise za to številko mora uredništvo prejeti najkasneje do 31. ju-

dilen pri našem bodočem delu.

Polagoma se otrešamo duševnega varuštva in lahko pride čas, ko bomo primorani ako ne pride idejni preokret z druge strani da vzamemo inicijativo v svoje roke da si zasnujemo sami svoj program bodočnosti v soglasju z izkušnjami naših najboljših mož in na temelju novih in največjih spoznanj o narodovih življenskih potrebah, nalogah in ciljih. Tokrat bomo mi tisti, ki bomo iskali somišljenike in sotrudnike med akademsko mladino in tokrat najdemo morda novo uspešnejšo formo za skupno delovanje ki si ga brez ožjih osebnih stikov ne moremo prav predstavljati. Akad. soc. pedagog. krožek vrši pozitivno delo in pomaga utirati nova pota pri našem javnem delu a za oni veliki pokret in preokret v našem javnem življenju ki ga želimo in pričakujemo, pa je treba jačjih sil, širšega, globjega idejnega temelja, iake idejne koncentracije z enotnim jasnim ciljem. Vsa velika socialna ali duhovna pokret je vzrastel iz enotnega nazora, je dalja jasen enostaven odgovor na vsa velika načelna vprašanja in sledil eni veliki ideji vodnici. Kjer ni težnje po enoti ni veličine niso na delu elementarne sile.

Le kot tak preokret bo uspel pokret slovenske omladine ki jo čakajo ogromne naloge v službi naroda. — M.

šteje okoli 60 gojenk in gojencev ter imajo nameravani koncerti dvojen namen: z morebitni prebitki zbor prehraniti pa tudi ponesti našo pesem na jadransko obal. Če je komu potrebno spoznati svojo lepo domovino, tedaj je potrebno to v prvi vrsti bodočim učiteljem: saj morejo vcepiti ljubezen do domovine svoji šolski deci le tedaj, ako jo sami spoznajo in vzljubijo. Dijak se zadovolji sedaj tudi s slavnatim ležiščem in najskromnejšo hrano ima kot član F. S. zelo znižano vožnjo ter ima sploh manj potreb, kakor pozneje. Njegov poznejši materialni položaj pa saj v današnjih razmerah ni tak, da bi mogel misliti na sličen izlet kakor je projektiran sedaj. Gojenci, po večini otroci najmanj imovitih staršev so si pritrjavali celo leto prihranke od ust, da bi omogočili izlet. Vendar teh prihrankov še dolgo ni bilo dovolj. Pevski zbor je bil, dasi nerad prisiljen potrkati na marsikatera vrata, da je zbral le vsoto, s katero more plačati prevoznino. V prvi vrsti gre zahvala učiteljski tiskarni ki je zbor podprla z velikodušno vsoto 3000 Din. Žal, da so mnoga vrata, na katere smo trkali, ostala zaprta, tako v prvi vrsti mnogo denarnih zavodov. Pevski zbor se je zato s posmenimi prošnjami obrnil na bodoče tovariše po večjih krajih Slovenije, da bi v svojem področju s pobiranjem, na najsibo še tako malih vsot, prispevali v pomoč svojim najmlajšim bodočim tovarišem. Ne sami temveč oni imoviti ljudje ki žive okoli njih, naj bi pripomogli, da se izlet uresniči. Tem potom še enkrat pevski zbor apelira v mojem imenu na stanovsko solidarnost bodočih svojih tovarišev. Morebitne prispevke prosim nasloviti na ravnateljstvo državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Manjka nam še za nas ogromna vsota 5000 Din. Računam na vsakega izletnika za dobo 12 dni najskromnejšo vsoto 500 Din., od katere odpade 200 Din na prevozne stroške, ker je Jadranska plovidba s 1. junijem dvignila potniške cene za 20%, ter da ponosta samo 50%. Ostane izletniku-dijaku za zajutrek in kosilo (na večerjo rad resignira) okoli 25 Din. Jadranska obal pa se nanaša s kolosalno dragotino. Običajno naši potniki računajo dnevne stroške bivanja na Jadranski obali za osebo na 200—300 Din. Iz zadrege nas tedaj more rešiti dijaška skromnost pomoč tovarišev in morebitni prebitki koncertov. Pa naj bo že kakorkoli: 30. junija se odpeljemo! O izletu poročam v pouk vsem onim, ki se nameravajo podati za nami na isto pot.

A. Adamič.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f X. okrožnica pokraj. poverjenika F. S. v Ljubljani vsem P. F. S. v Sloveniji. Delegati IV. P. Z. dne 21. maja, med njimi šest učiteljev, ki so prvič zastopali učitelje P. F. S. v Sloveniji, so sledeče sklenili:

1. Svratišta: P. F. S. so dolžne v vseh mestih svratišta s stalno določenim dežurstvom; točne naslove dežurnih je poslati direktno v Beograd. Za svratišta na Bledu nam je M. K. D. D. odstopila dve Rikljevji lopvi, v njih bo P. F. S. ljubljanska realka s pomočjo pokr. pov. in pod zaščito g. Kenda in blejskih učiteljev imela svr. s primerno oskrbo.

radi cene — vedno manj dostopna. Pravi učitelj mora biti najprej v šoli cel mož in šola mu mora biti izhodišče za delovanje izven nje. z doraščajočo mladino mora rasti njegov vpliv in delokrog; v malem se mora izkazati kot vzgojitelj, ako hoče postati voditelj naroda. Oni članek, ki ga je napisal »Tovariš« v obrambo mlajšega učiteljstva mi je bil simpatičen kot malokateri! Kdor bi mislil, da zadostuje za izvrševanje našega poklica, za elementarni pouk sedanja površna izobrazba in da naš klic na temeljitejši strokovni izobrazbi ni že utemeljen v zahtevah ki jih stavi do nas šolsko-vzgojno delovanje kot tako, ta bi naše delo podcenjeval.

Klic na reformi učiteljske izobrazbe prihaja baš od onih, ki najgloblje čutijo, kako malo je didaktični materializem ki se šopiri na naših učiteljskih boljše kot na drugih šolah. sposoben. nas pripravljati za težavni poklic kako malo je vredno »enciklopedično znanje« ki ga tam nudijo, ki se zavedajo, kako kvarljivi naravnost so metodični recepti brez globlje znanja ker navajajo k šabloniziranju in mehaniziranju pouka. O pedagoški izobrazbi kot taki niti ne govorim. Zato ne označujte naših stremeljenj »kot praznih«, ne omalovažite jih, ne skušajte nas odvracati od našega cilja in nas prepričati, da nam univerza ne more nič nuditi za

2. Kolonije: a) P. F. S. celjska gimnazija bo s 1000 Din iz pokr. fonda opremila Kocbekovo kočjo na Molički planini. b) P. F. S. ljublj. sv. teln. šola prevzame zgradbo kolonije iz pastirske kočje, ki nam jo Slov. Pl. D. v ta namen daje na gorenji obali Bohinjskega jezera. V ta namen se v knjigah pokr. fonda otvori račun »Boh. kolonija«; vanj so prispevali: 1. Pok. pov. 3000—4500 Din; 2. U. U. F. S. čisti dohodek cvetličnega dneva 31. maja v Ljubljani v iznosu 5000 Din; P. F. S. sr. tel. šola 1500 Din; 4. P. F. S. ptuj. ska gimn. 1000 Din. Ker znaša povprečen proračun 15.000 Din, pozivljamo ostale P. F. S. da krijejo primanjkljaj 3000—5000 Din in s tem omogočijo izvedbo načrta. Ceneno hrano bodo ferijalci dobivali v Zlatorogu. Zgradbo prevzamejo člani P. F. S. sr. tel. šole z 10 m³ lesa, ki ga je podaril g. baron Born, za kar najlepša zahvala.

3. Od 21. maja 1923 naprej dr. spevajo v pokr. fond F. S. za Slov. vse P. F. S. včlanjene v P. pov. F. S. za Slov. a) 10% od vseh dohodkov, ki jih imajo razen od članarine, b) od nabiralnih in cvetličnih dnevoev po 25%.

4. O razmerju učiteljev do F. S. glej članek v 23. številki »Učit. Tovariša«.

5. Na podlagi revizijskega poročila je bil dan pokr. poverjeniku absolutorij, nakar je bil za leto 1923/24. izvoljen za pokr. poverjenika soglasno Maček Viktor, za njegovega namestnika Viktor Pirnat, učitelj v Novem mestu.

6. V program za III. kongres F. S. so bile določene štiri glavne smernice: I. Kongres F. S. ne tvorijo več delegati posameznih P. F. S., temveč delegatstva Pokr. zborov, ki jih vsak posamezni (7) na svoji zadnji seji na pričetih 200 po enega določi. — S tem omejimo stroške kongresa in dosežemo enotnost in smotrenost delovanja. II. Pokr. zbori so v svoji pokrajini zakonodavni organi. III. Glavni poverjenik ni voljen od kongresa, nastavlja ga pogodbeno U. O. F. S. in je kot načelnik Centrale izvršni organ tega. IV. Učitelji so enakopravni člani F. S., njih razmerje v F. S. določi točneje ta ali IV. kogres F. S.

Podrobne predloge je vpslati na pokr. pov. do 20. junija 1923.

U. O. na podružnicah F. S. naj odločijo za delegata takega, da bo Slovenija možato zastopana na kongresu. Program v okviru gorenjih smernic je obvezan za delegate iz Slovenije.

7. Potujoči člani F. S. se smejo zadržati v svratišnih Slovenije do 3 dni v kolonijah po dogovoru.

Ker radi mature ne moremo odgovarjati na posamezne dopise, sporočam:

1. Udeležite se polnoštevilno kongresa. Če bi nastale kake ovire, mi to takoj sporočite.

2. Nova naklada »D. leg.« je izšla. Naročite direktno v Beogradu.

3. »Popis« je v tisku in bo do 25. junija poslan vsem ki so ga plačali. Zakašnelim naročitvam se doda kuverta z lastnim naslovom, primerno frankirana, da glav. pov. »Popis« pošlje naslovljencu »Popis« stane 5 Din.

4. Prošnja U. O. F. S., da se »D. leg.« prizna i učiteljem in profesor-

je m bo rešena takoj, ko se sestane v to določena komisija. Pričakovati je ugoden izid, ki ga bom takoj objavil v časopisih Slovenije.

5. Imam še nekaj overjenih član. izkaznic à 15.50 Din; P. F. S. ki jih žele, naj vpošljejo denar.

6. V dnevih od 25.—30. junija posestim vse P. F. S. v Sloveniji. Uredite knjige, dežurstvo in ostalo, P. F. S. ki kaže posebnega žele naj me pravočasno obvestijo.

Zahvaljujem se za zaupanje, izkazano mi na III. P. Z. in upam da bo F. S., ki je itak letos najbolj v Sloveniji uspeval, prihodnje leto s pomočjo vseh onih, ki hočejo zani delati doseget svoje cilje in pristojno mu višino. — Maček Viktor, pokr. pov.

—f Učiteljsko društvo za Maribor i. b. s. je ustanovilo svojo podružnico F. S. dne 24. maja 1923. Priglasilo se je do sedaj 20 članov. Kdor bi želel še pristopiti, naj se priglasí pravočasno. — J. Mlinaričeva. tajnica.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

—up Društvo vpokojenega učiteljstva Slovenije je na svoji odborovji seji 23. maja 1923 sklenilo: 1. Občni zbor se skliče 5. julija t. l. ob 3. uri popoldne v I. mestno šolo na Ledini, Komenskega ulica št. 19 v Ljubljano. 2. Za rezervni zaklad bo društvo pobiralo letnino po 3 Din. 3. Za vsak smrtni slučaj je plačati 2 Din 50 p. — Zato dobi vdova ali dedič za podporo dvakrat toliko dinarjev, kolikor šteje članov društvo ob času smrti društvenega člana. 4. Prošnja na ministrstvo, da vpokojenim učiteljem temeljno plačo, ki jo preijema sedaj v kronah, — izpremeni v dinarje. — kakor aktivnemu učiteljstvu; bomo odposlali v Beograd. 5. Tajnik poroča o stanju društva. Društvo vpok. učit. Slovenije šteje 134 članov. Umrlo jih je 6. — Vdovam ali dedičem se je izločalo 4000 K podpore. Umrli so: Božič Bartl, Faluti, Hočevar, Čop. 6. Banke in zavodi, ki so društvu vpok. učit. Slovenije naklonjeni so darovali sledeče podpore: Kreditna banka 2000 K, Eskomptna trgovska banka 1000 K, Jadranska banka 1000 K, Slavija 400 K, Hrvatska štedionica 400 K, Kmetiska posojilnica 400 K, skupaj 5200 K. Vsem darovalcem teh podpor izreka društvo zahvalo! 7. Vse učitelje, posebnjo soproge učiteljev ki niso pred 45 letom pristopili k Samopomoči — vabi odbor, naj takoj pristopijo k društvu vpok. učit. Slovenije — zdaj je čas! Naslov: Kongresni trg št. 15, v Ljubljani. Pristopnina je 5 Din. Pravila se na željo vpošljejo. — Odbor.

Iz Jugoslavije.

— Okrajna učiteljska društva, ozr. njihovi poročevalci naj mi pošljejo svoje pripombe za načelni program UJU najkasneje do 30. t. m. Kar dobim v roke pozneje na to se v svojem poročilu ne bom mogel več ozirati. — Pavel Flerè, Ptuj.

— Okrajna društva! Kaj morajo čimprej storiti?

1. Javiti delegate in namestnike za pokrajinsko skupščino v Ptuj po poslovníku § 28. b) § 29., § 38. — Kjer ni

krožka. Če pa postajamo nezaupljivi narobam naši inteligenci vobče ima to svoje globlje razloge. V marsikom izmed nas dozoreva prepričanje, da je bilo učiteljstvu in njegovemu delovanju med narodom zelo na kvar, da je bilo idejno tako odvisno od naše inteligence, da je nekritično sprejemalo ideologije, ki jih je ta prenašala s tujih tal k nam brez ozira na posebne naše življenske naloge in prilike da smo mnogo svojih najboljših sil trtili v bojih za ideje ki nimajo za nas življenskega pomena, da smo v tesnem oračju malomeščanske družbe zgubljali pravilni polet in smisel za našo kulturno mislijo se odtujevali kmetskemu narodu na eni, delavstvu na drugi strani in se končno malo razlikovali od tipičnega našega inteligentno-filistra idejne dvoživke, ki se rad navdušuje za »narod«, a ne koreninil v niem živji kot tujec med njim. So možje v naših stanovskih vrstah, ki so osiveli v službi naroda, ki niso nikdar odobrvali idejne smeri ki je prevladovala v našem javnem življenju, a ki narobam splošnemu toku niso mogli uspeti. Delali so v ožjem svojem delokrogu po svoji nameti in vesti in zrejo danes nazaj na plodove svojega truda, doživljajo zadoščenje in bodo doživljali še večje. Oni so ki so nositelji najlepših tradicij slovenskega učiteljstva, dasi javnost o njih malo govori. Njih zgled nam bo vo-

več društvenega zborovanja, naj javi delegate društveni odbor. To naj store društva takoi!

2. Javiti do enega delegata in enega namestnika za glavno skupščino UJU v Ljubljani v zmislu čl. 18. pravil UJU.

3. Javiti imena predsednikov, podpredsednikov in tajnikov ter točno sumarično število članov posameznih društev (stanje s 1. junijem t. l.), ker moramo javiti na centralo zaradi letnega poročila na glavni skupščini. To naj store društva takoi!

4. Javiti število članov ki potrebujejo izkaznice za vožnjo po lužni železnici na pokrajinsko skupščino v Ptuj. Zahtevano število izkaznic za polovično vožnjo bomo razposlali na predsednike društev.

5. Javiti predloge za stalne člane odsekov po poslovniku § 21. e), k), § 37.

6. Javiti govore in predloge za skupščino § 23. a).

7. Oskrbeti legitimacije za delegate in člane odsekov § 18., § 80. — Legitimacije izdajo topot okrajna društva sama. UJU nov. Ljubljana.

— Kongres učiteljstva meščanskih šol se vrši 4. in 5. julija t. l. v Ljubljani na državni realki. V sredo, 4. julija ob 4. uri popoldne se vrše predposvetovanja, v četrtek 5. julija ob 8. uri glavno zborovanje, ob 2. uri popoldne skupen obed in nato ogledovanje Ljubljane. V petek, 6. julija izleti na Gorenisko, v Maribor in Ptuj.

— Svetozar Pribičević za učiteljstvo. Pri debati o uradniški pragmatiki je bivši minister S. Pribičević naglašal, da bi pred tem zakonom moral biti že sprejet zakon o ureditvi drž. uprave in zakon o centralni upravi. Povdarjal je da je velika hiba to ker zakon jemlje stalnost in je nedemokratska zopetna uvedba avstrijskih »rangov«, t. j. grup v položaju. Uradništvo je gmotno tako na slabem, da je nemudoma in neobhodno potrebno takojšnje zasuiganje materialnih interesov uradništva, kar na ne predvidevajo nove dvanajstine. Uradniške plače naj se rešijo v zvezi s plačami vojaških oseb, da ne bo takih diferenc. Posebno toplo se je zavzel za učiteljstvo in je izjavil, da se pri učiteljstvu ne sme misliti na reduciranje ker ga že itak primanjkuje.

— Ljubljanske tovarišice in tovariše, ki imajo za časa kongresa UJU, 5. 6. in 7. avg. prosto stanovanje, sobo ali posteljo in bi bili pripravljeno v teh dneh dati na razpolago za kongres in goste naše bratske tovarišice in tovariše pozivamo da prijavijo isto na poverjenstvo UJU (Učiteljska tiskarna). Prijave naj vsebujejo: ulico in nadstropje, število sob in postelj v posameznih sobah in posebne želje. Enako reflektira pripravljani odbor tudi na taka stanovanja pri znanih in prilateljih učiteljstva, ki naj se prijavijo direktno ali potom učiteljstva poverjenstvu, Tovarišice, tovariši! Reflektiramo na sodelovanje vseh saj nam to veleva tovariška dolžnost!

— Dopisnike opozarjamo, da izide zadnja številka »Učit. Tov.« pred pokrajinsko skupščino predčasno in sicer že 3. julija. Vse rokopise za to številko mora uredništvo prejeti najkasneje do 31. ju-

dilen pri našem bodočem delu.

Polagoma se otrešamo duševnega varuštva in lahko pride čas, ko bomo primorani ako ne pride idejni preokret z druge strani da vzamemo inicijativo v svoje roke da si zasnujemo sami svoj program bodočnosti v soglasju z izkušnjami naših najboljših mož in na temelju novih in najglobljih spoznanj o narodovih življenskih potrebah, nalogah in ciljih. Tokrat bomo mi tisti, ki bomo iskali somišljenike in sotrudnike med akademsko mladino in tokrat najdemo morda novo uspešnešo formo za skupno delovanje ki si ga brez ožjih osebnih stikov ne moremo prav predstavljati. Akad. soc.-pedag. krožek vrši pozitivno delo in pomaga utirati nova pota pri našem javnem delu a za oni veliki pokret in preokret v našem javnem življenju ki ga želimo in pričakujemo, pa je treba jačjih sil, širšega, globjega idejnega temelja, iake idejne koncentracije z enotnim jasnim ciljem. Vsa velika socialna ali duhovna pokret je vzrastel iz enotnega nazora, je dalja isanen enostaven odgovor na vsa velika načelna vprašanja in sledil eni veliki ideji vodnici. Kjer ni težnje po enoti ni veličine niso na delu elementarne sile.

Le kot tak preokret bo uspel pokret slovenske omladine ki jo čakajo ogromne naloge v službi naroda. — M.

šteje okoli 60 gojenk in gojencev ter imajo nameravani koncerti dvojen namen: z morebitni prebitki zbor prehraniti pa tudi ponesti našo pesem na jadransko obal. Če je komu potrebno spoznati svojo lepo domovino, tedaj je potrebno to v prvi vrsti bodočim učiteljem: saj morejo vcepiti ljubezen do domovine svoji šolski deci le tedaj, ako jo sami spoznajo in vzljubijo. Dijak se zadovolji sedaj tudi s slavnatim ležiščem in najskromnejšo hrano ima kot član F. S. zelo znižano vožnjo ter ima sploh manj potreb, kakor pozneje. Njegov poznejši materialni položaj pa saj v današnjih razmerah ni tak, da bi mogel misliti na sličen izlet kakor je projektiran sedaj. Gojenci, po večini otroci najmanj imovitih staršev so si pritrjavali celo leto prihranke od ust, da bi omogočili izlet. Vendar teh prihrankov še dolgo ni bilo dovolj. Pevski zbor je bil, dasi nerad prisiljen potrkati na marsikatera vrata, da je zbral le vsoto, s katero more plačati prevoznino. V prvi vrsti gre zahvala učiteljski tiskarni ki je zbor podprla z velikodušno vsoto 3000 Din. Žal, da so mnoga vrata, na katere smo trkali, ostala zaprta, tako v prvi vrsti mnogo denarnih zavodov. Pevski zbor se je zato s posmenimi prošnjami obrnil na bodoče tovariše po večjih krajih Slovenije, da bi v svojem področju s pobiranjem, na najsibo še tako malih vsot, prispevali v pomoč svojim najmlajšim bodočim tovarišem. Ne sami temveč oni imoviti ljudje ki žive okoli njih, naj bi pripomogli, da se izlet uresniči. Tem potom še enkrat pevski zbor apelira v mojem imenu na stanovsko solidarnost bodočih svojih tovarišev. Morebitne prispevke prosim nasloviti na ravnateljstvo državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Manjka nam še za nas ogromna vsota 5000 Din. Računam na vsakega izletnika za dobo 12 dni najskromnejšo vsoto 500 Din., od katere odpade 200 Din na prevozne stroške, ker je Jadranska plovidba s 1. junijem dvignila potniške cene za 20%, ter da ponosta samo 50%. Ostanje izletniku-dijaku za zajutrek in kosilo (na večerjo rad resignira) okoli 25 Din. Jadranska obal pa se nanaša s kolosalno dragotino. Običajno naši potniki računajo dnevne stroške bivanja na Jadranski obali za osebo na 200—300 Din. Iz zadrege nas tedaj more rešiti dijaška skromnost pomoč tovarišev in morebitni prebitki koncertov. Pa naj bo že kakorkoli: 30. junija se odpeljemo! O izletu poročam v pouk vsem onim, ki se nameravajo podati za nami na isto pot.

A. Adamič.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f X. okrožnica pokraj. poverjenika F. S. v Ljubljani vsem P. F. S. v Sloveniji. Delegati IV. P. Z. dne 21. maja, med njimi šest učiteljev, ki so prvič zastopali učitelje P. F. S. v Sloveniji, so sledeče sklenili:

1. Svratišta: P. F. S. so dolžne v vseh mestih svratišta s stalno določenim dežurstvom; točne naslove dežurnih je poslati direktno v Beograd. Za svratišta na Bledu nam je M. K. D. D. odstopila dve Rikljevji lopvi, v njih bo P. F. S. ljubljanska realka s pomočjo pokr. pov. in pod zaščito g. Kenda in blejskih učiteljev imela svr. s primerno oskrbo.

radi cene — vedno manj dostopna. Pravi učitelj mora biti najprej v šoli cel mož in šola mu mora biti izhodišče za delovanje izven nje. z doraščajočo mladino mora rasti njegov vpliv in delokrog; v malem se mora izkazati kot vzgojitelj, ako hoče postati voditelj naroda. Oni članek, ki ga je napisal »Tovariš« v obrambo mlajšega učiteljstva mi je bil simpatičen kot malokateri! Kdor bi mislil, da zadostuje za izvrševanje našega poklica, za elementarni pouk sedanja površna izobrazba in da naš klic na temeljitejši strokovni izobrazbi ni že utemeljen v zahtevah ki jih stavi do nas šolsko-vzgojno delovanje kot tako, ta bi naše delo podcenjeval.

Klic na reformi učiteljske izobrazbe prihaja baš od onih, ki najgloblje čutijo, kako malo je didaktični materializem ki se šopiri na naših učiteljskih boljše kot na drugih šolah. sposoben. nas pripravljati za težavni poklic kako malo je vredno »enciklopedično znanje« ki ga tam nudijo, ki se zavedajo, kako kvarljivi naravnost so metodični recepti brez globlje znanja ker navajajo k šabloniziranju in mehaniziranju pouka. O pedagoški izobrazbi kot taki niti ne govorim. Zato ne označujte naših stremeljenj »kot praznih«, ne omalovažite jih, ne skušajte nas odvrnati od našega cilja in nas prepričati, da nam univerza ne more nič nuditi za

2. Kolonije: a) P. F. S. celjska gimnazija bo s 1000 Din iz pokr. fonda opremila Kocbekovo kočjo na Molički planini. b) P. F. S. ljublj. sv. teln. šola prevzame zgradbo kolonije iz pastirske kočje, ki nam jo Slov. Pl. D. v ta namen daje na gorenji obali Bohinjskega jezera. V ta namen se v knjigah pokr. fonda otvori račun »Boh. kolonija«; vanj so prispevali: 1. Pok. pov. 3000—4500 Din; 2. U. U. F. S. čisti dohodek cvetličnega dneva 31. maja v Ljubljani v iznosu 5000 Din; P. F. S. sr. tel. šola 1500 Din; 4. P. F. S. ptuj. ska gimn. 1000 Din. Ker znaša povprečen proračun 15.000 Din, pozivljamo ostale P. F. S. da krijejo primanjkljaj 3000—5000 Din in s tem omogočijo izvedbo načrta. Ceneno hrano bodo ferijalci dobivali v Zlatorogu. Zgradbo prevzamejo člani P. F. S. sr. tel. šole z 10 m³ lesa, ki ga je podaril g. baron Born, za kar najlepša zahvala.

3. Od 21. maja 1923 naprej dr. sprevajajo v pokr. fond F. S. za Slov. vse P. F. S. včlanjene v P. pov. F. S. za Slov. a) 10% od vseh dohodkov, ki jih imajo razen od članarine, b) od nabiralnih in cvetličnih dnevoev po 25%.

4. O razmerju učiteljev do F. S. glej članek v 23. številki »Učit. Tovariša«.

5. Na podlagi revizijskega poročila je bil dan pokr. poverjeniku absolutorij, nakar je bil za leto 1923/24. izvoljen za pokr. poverjenika soglasno Maček Viktor, za njegovega namestnika Viktor Pirnat, učitelj v Novem mestu.

6. V program za III. kongres F. S. so bile določene štiri glavne smernice: I. Kongres F. S. ne tvori več delegatov posameznih P. F. S., temveč delegatstva Pokr. zborov, ki jih vsak posamezni (7) na svoji zadnji seji na pričetih 200 po enega določi. — S tem omejimo stroške kongresa in dosežemo enotnost in smotrenost delovanja. II. Pokr. zbori so v svoji pokrajini zakonodavni organi. III. Glavni poverjenik ni voljen od kongresa, nastavlja ga pogodbeno U. O. F. S. in je kot načelnik Centralne izvršni organ tega. IV. Učitelji so enakopravni člani F. S., njih razmerje v F. S. določi točneje ta ali IV. kogres F. S.

Podrobne predloge je vpslati na pokr. pov. do 20. junija 1923.

U. O. na podružnicah F. S. naj odločijo za delegata takega, da bo Slovenija možato zastopana na kongresu. Program v okviru gorenjih smernic je obvezan za delegate iz Slovenije.

7. Potujoči člani F. S. se smejo zadržati v svratišnih Slovenije do 3 dni v kolonijah po dogovoru.

Ker radi mature ne moremo odgovarjati na posamezne dopise, sporočam:

1. Udeležite se polnoštevilno kongresa. Če bi nastale kake ovire, mi to takoj sporočite.

2. Nova naklada »D. leg.« je izšla. Naročite direktno v Beogradu.

3. »Popis« je v tisku in bo do 25. junija poslan vsem ki so ga plačali. Zakašnelim naročitvam se doda kuverta z lastnim naslovom, primerno frankirana, da glav. pov. »Popis« pošlje naslovljencu »Popis« stane 5 Din.

4. Prošnja U. O. F. S., da se »D. leg.« prizna i učiteljem in profesor-

je m bo rešena takoj, ko se sestane v to določena komisija. Pričakovati je ugoden izid, ki ga bom takoj objavil v časopisih Slovenije.

5. Imam še nekaj overjenih član. izkaznic à 15.50 Din; P. F. S. ki jih žele, naj vpošljejo denar.

6. V dnevih od 25.—30. junija posestim vse P. F. S. v Sloveniji. Uredite knjige, dežurstvo in ostalo, P. F. S. ki kaže posebnega žele naj me pravočasno obvestijo.

Zahvaljujem se za zaupanje, izkazano mi na III. P. Z. in upam da bo F. S., ki je itak letos najbolj v Sloveniji uspeval, prihodnje leto s pomočjo vseh onih, ki hočejo zanj delati dosegel svoje cile in pristojno mu višino. — Maček Viktor, pokr. pov.

—f Učiteljsko društvo za Maribor i. b. s. je ustanovilo svojo podružnico F. S. dne 24. maja 1923. Priglasilo se je do sedaj 20 članov. Kdor bi želel še pristopiti, naj se priglasí pravočasno. — J. Mlinaričeva. tajnica.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

—up Društvo vpokojenega učiteljstva Slovenije je na svoji odborovji seji 23. maja 1923 sklenilo: 1. Občni zbor se skliče 5. julija t. l. ob 3. uri popoldne v I. mestno šolo na Ledini, Komenskega ulica št. 19 v Ljubljano. 2. Za rezervni zaklad bo društvo pobiralo letnino po 3 Din. 3. Za vsak smrtni slučaj je plačati 2 Din 50 p. — Zato dobi vdova ali dedič za podporo dvakrat toliko dinarjev, kolikor šteje članov društvo ob času smrti društvenega člana. 4. Prošnja na ministrstvo, da vpokojenim učiteljem temeljno plačo, ki jo preijema sedaj v kronah, — izpremeni v dinarje. — kakor aktivnemu učiteljstvu; bomo odposlali v Beograd. 5. Tajnik poroča o stanju društva. Društvo vpok. učit. Slovenije šteje 134 članov. Umrlo jih je 6. — Vdovam ali dedičem se je izločalo 4000 K podpore. Umrli so: Božič Bartl, Faluti, Hočevar, Čop. 6. Banke in zavodi, ki so društvu vpok. učit. Slovenije naklonjeni so darovali sledeče podpore: Kreditna banka 2000 K, Eskomptna trgovska banka 1000 K, Jadranska banka 1000 K, Slavija 400 K, Hrvatska štedionica 400 K, Kmetiska posojilnica 400 K, skupaj 5200 K. Vsem darovalcem teh podpor izreka društvo zahvalo! 7. Vse učitelje, posebnjo soproge učiteljev ki niso pred 45 letom pristopili k Samopomoči — vabi odbor, naj takoj pristopijo k društvu vpok. učit. Slovenije — zdaj je čas! Naslov: Kongresni trg št. 15, v Ljubljani. Pristopnina je 5 Din. Pravila se na željo vpošljejo. — Odbor.

Iz Jugoslavije.

— Okrajna učiteljska društva, ozr. njihovi poročevalci naj mi pošljejo svoje pripombe za načelni program UJU najkasneje do 30. t. m. Kar dobim v roke pozneje na to se v svojem poročilu ne bom mogel več ozirati. — Pavel Flerè, Ptuj.

— Okrajna društva! Kaj morajo čimprej storiti?

1. Javiti delegate in namestnike za pokrajinsko skupščino v Ptuj po poslovníku § 28. b) § 29., § 38. — Kjer ni

krožka. Če pa postajamo nezaupljivi narobam naši inteligenci vobče ima to svoje globlje razloge. V marsikom izmed nas dozoreva prepričanje, da je bilo učiteljstvu in njegovemu delovanju med narodom zelo na kvar, da je bilo idejno tako odvisno od naše inteligence, da je nekritično sprejemalo ideologije, ki jih je ta prenašala s tujih tal k nam brez ozira na posebne naše življenske naloge in prilike da smo mnogo svojih najboljših sil trčili v bojih za ideje ki nimajo za nas življenskega pomena, da smo v tesnem oračju malomeščanske družbe zgubljali pravilni polet in smisel za našo kulturno mislijo se odtujevali kmetskemu narodu na eni, delavstvu na drugi strani in se končno malo razlikovali od tipičnega našega inteligentno-filistra idejne dvoživke, ki se rad navdušuje za »narod«, a ne korenin v niem živí kot tujec med njim. So možje v naših stanovskih vrstah, ki so osiveli v službi naroda, ki niso nikdar odobrvali idejne smeri ki je prevladovala v našem javnem življenju, a ki narobam splošnemu toku niso mogli uspeti. Delali so v ožjem svojem delokrogu po svojih nameti in vesti in zrejo danes nazaj na plodove svojega truda, doživljajo zadoščenje in bodo doživljali še večje. Oni so ki so nositelji najlepših tradicij slovenskega učiteljstva, dasi javnost o njih malo govori. Njih zgled nam bo vo-

več društvenega zborovanja, naj javi delegate društveni odbor. To naj store društva takoi!

2. Javiti do enega delegata in enega namestnika za glavno skupščino UJU v Ljubljani v zmislu čl. 18. pravil UJU.

3. Javiti imena predsednikov, podpredsednikov in tajnikov ter točno sumarično število članov posameznih društev (stanje s 1. junijem t. l.), ker moramo javiti na centralo zaradi letnega poročila na glavni skupščini. To naj store društva takoi!

4. Javiti število članov ki potrebujejo izkaznice za vožnjo po lužni železnici na pokrajinsko skupščino v Ptuj. Zahtevano število izkaznic za polovično vožnjo bomo razposlali na predsednike društev.

5. Javiti predloge za stalne člane odsekov po poslovníku § 21. e), k), § 37.

6. Javiti govore in predloge za skupščino § 23. a).

7. Oskrbeti legitimacije za delegate in člane odsekov § 18., § 80. — Legitimacije izdajo topot okrajna društva sama. UJU nov. Ljubljana.

— Kongres učiteljstva meščanskih šol se vrši 4. in 5. julija t. l. v Ljubljani na državni realki. V sredo, 4. julija ob 4. uri popoldne se vrše predposvetovanja, v četrtek 5. julija ob 8. uri glavno zborovanje, ob 2. uri popoldne skupen obed in nato ogledovanje Ljubljane. V petek, 6. julija izleti na Gorenisko, v Maribor in Ptuj.

— Svetozar Pribičević za učiteljstvo. Pri debati o uradniški pragmatiki je bivši minister S. Pribičević naglašal, da bi pred tem zakonom moral biti že sprejet zakon o ureditvi drž. uprave in zakon o centralni upravi. Povdarjal je da je velika hiba to ker zakon jemlje stalnost in je nedemokratska zopetna uvedba avstrijskih »rangov«, t. j. grup v položaju. Uradništvo je gmotno tako na slabem, da je nemudoma in neobhodno potrebno takojšnje zasužuranje materialnih interesov uradništva, kar na ne predvidevajo nove dvanajstine. Uradniške plače naj se rešijo v zvezi s plačami vojaških oseb, da ne bo takih diferenc. Posebno toplo se je zavzel za učiteljstvo in je izjavil, da se pri učiteljstvu ne sme misliti na reduciranje ker ga že itak primanjkuje.

— Ljubljanske tovarišice in tovariše, ki imajo za časa kongresa UJU, 5., 6. in 7. avg. prosto stanovanje, sobo ali posteljo in bi bili pripravljeno v teh dneh dati na razpolago za kongres in goste naše bratske tovarišice in tovariše pozivamo da prijavijo isto na poverjenstvo UJU (Učiteljska tiskarna). Prijave naj vsebujejo: ulico in nadstropje, število sob in postelj v posameznih sobah in posebne želje. Enako reflektira pripravljani odbor tudi na taka stanovanja pri znanih in prilateljih učiteljstva, ki naj se prijavijo direktno ali potom učiteljstva poverjenstvu, Tovarišice, tovariši! Reflektiramo na sodelovanje vseh saj nam to veleva tovariška dolžnost!

— Dopisnike opozarjamo, da izide zadnja številka »Učit. Tov.« pred pokrajinsko skupščino predčasno in sicer že 3. julija. Vse rokopise za to številko mora uredništvo prejeti najkasneje do 31. ju-

dilen pri našem bodočem delu.

Polagoma se otrešamo duševnega varuštva in lahko pride čas, ko bomo primorani ako ne pride idejni preokret z druge strani da vzamemo inicijativo v svoje roke da si zasnujemo sami svoj program bodočnosti v soglasju z izkušnjami naših najboljših mož in na temelju novih in najgloblji spoznanj o narodovih življenskih potrebah, nalogah in ciljih. Tokrat bomo mi tisti, ki bomo iskali somišljenike in sotrudnike med akademsko mladino in tokrat najdemo morda novo uspešnešo formo za skupno delovanje ki si ga brez ožjih osebnih stikov ne moremo prav predstavljati. Akad. soc.-pedag. krožek vrši pozitivno delo in pomaga utirati nova pota pri našem javnem delu a za oni veliki pokret in preokret v našem javnem življenju ki ga želimo in pričakujemo, pa je treba jačjih sil, širšega, globjega idejnega temelja, iake idejne koncentracije z enotnim jasnim ciljem. Vsa velika socialna ali duhovna pokret je vzrastel iz enotnega nazora, je dalja isan enostaven odgovor na vsa velika načelna vprašanja in sledil eni veliki ideji vodnici. Kjer ni težnje po enoti ni veličine niso na delu elementarne sile.

Le kot tak preokret bo uspel pokret slovenske omladine ki jo čakajo ogromne naloge v službi naroda. — M.

šteje okoli 60 gojenk in gojencev ter imajo nameravani koncerti dvojen namen: z morebitni prebitki zbor prehraniti pa tudi ponesti našo pesem na jadransko obal. Če je komu potrebno spoznati svojo lepo domovino, tedaj je potrebno to v prvi vrsti bodočim učiteljem: saj morejo vcepiti ljubezen do domovine svoji šolski deci le tedaj, ako jo sami spoznajo in vzljubijo. Dijak se zadovolji sedaj tudi s slavnatim ležiščem in najskromnejšo hrano ima kot član F. S. zelo znižano vožnjo ter ima sploh manj potreb, kakor pozneje. Njegov poznejši materialni položaj pa saj v današnjih razmerah ni tak, da bi mogel misliti na sličen izlet kakor je projektiran sedaj. Gojenci, po večini otroci najmanj imovitih staršev so si pritrjavali celo leto prihranke od ust, da bi omogočili izlet. Vendar teh prihrankov še dolgo ni bilo dovolj. Pevski zbor je bil, dasi nerad prisiljen potrkati na marsikatera vrata, da je zbral le vsoto, s katero more plačati prevoznino. V prvi vrsti gre zahvala učiteljski tiskarni ki je zbor podprla z velikodušno vsoto 3000 Din. Žal, da so mnoga vrata, na katere smo trkali, ostala zaprta, tako v prvi vrsti mnogo denarnih zavodov. Pevski zbor se je zato s posmenimi prošnjami obrnil na bodoče tovariše po večjih krajih Slovenije, da bi v svojem področju s pobiranjem, na najsibo še tako malih vsot, prispevali v pomoč svojim najmlajšim bodočim tovarišem. Ne sami temveč oni imoviti ljudje ki žive okoli njih, naj bi pripomogli, da se izlet uresniči. Tem potom še enkrat pevski zbor apelira v mojem imenu na stanovsko solidarnost bodočih svojih tovarišev. Morebitne prispevke prosim nasloviti na ravnateljstvo državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Manjka nam še za nas ogromna vsota 5000 Din. Računam na vsakega izletnika za dobo 12 dni najskromnejšo vsoto 500 Din., od katere odpade 200 Din na prevozne stroške, ker je Jadranska plovidba s 1. junijem dvignila potniške cene za 20%, ter da ponosta samo 50%. Ostanje izletniku-dijaku za zajutrek in kosilo (na večerjo rad resignira) okoli 25 Din. Jadranska obal pa se nanaša s kolosalno dragotino. Običajno naši potniki računajo dnevne stroške bivanja na Jadranski obali za osebo na 200—300 Din. Iz zadrege nas tedaj more rešiti dijaška skromnost pomoč tovarišev in morebitni prebitki koncertov. Pa naj bo že kakorkoli: 30. junija se odpeljemo! O izletu poročam v pouk vsem onim, ki se nameravajo podati za nami na isto pot.

A. Adamič.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f X. okrožnica pokraj. poverjenika F. S. v Ljubljani vsem P. F. S. v Sloveniji. Delegati IV. P. Z. dne 21. maja, med njimi šest učiteljev, ki so prvič zastopali učitelj. P. F. S. v Sloveniji, so sledeče sklenili:

1. Svrtišta: P. F. S. so dolžne v vseh mestih svrtišta s stalno določenim dežurstvom; točne naslove dežurnih je poslati direktno v Beograd. Za svrtišta na Bledu nam je M. K. D. D. odstopila dve Rikljevji lopvi, v njih bo P. F. S. ljubljanska realka s pomočjo pokr. pov. in pod zaščito g. Kenda in blejskih učiteljev imela svr. s primerno oskrbo.

radi cene — vedno manj dostopna. Pravi učitelj mora biti najprej v šoli cel mož in šola mu mora biti izhodišče za delovanje izven nje. z doraščajočo mladino mora rasti njegov vpliv in delokrog; v malem se mora izkazati kot vzgojitelj, ako hoče postati voditelj naroda. Oni članek, ki ga je napisal »Tovariš« v obrambo mlajšega učiteljstva mi je bil simpatičen kot malokateri! Kdor bi mislil, da zadostuje za izvrševanje našega poklica, za elementarni pouk sedanja površna izobrazba in da naš klic na temeljitejši strokovni izobrazbi ni že utemeljen v zahtevah ki jih stavi do nas šolsko-vzgojno delovanje kot tako, ta bi naše delo podcenjeval.

Klic na reformi učiteljske izobrazbe prihaja baš od onih, ki najgloblje čutijo, kako malo je didaktični materializem ki se šopiri na naših učiteljskih boljše kot na drugih šolah. sposoben. nas pripravljati za težavni poklic kako malo je vredno »enciklopedično znanje« ki ga tam nudijo, ki se zavedajo, kako kvarljivi naravnost so metodični recepti brez globlje znanja ker navajajo k šabloniziranju in mehaniziranju pouka. O pedagoški izobrazbi kot taki niti ne govorim. Zato ne označujte naših stremeljenj »kot praznih«, ne omalovažite jih, ne skušajte nas odvracati od našega cilja in nas prepričati, da nam univerza ne more nič nuditi za

2. Kolonije: a) P. F. S. celjska gimnazija bo s 1000 Din iz pokr. fonda opremila Kocbekovo kočjo na Molički planini. b) P. F. S. ljublj. sv. teln. šola prevzame zgradbo kolonije iz pastirske kočje, ki nam jo Slov. Pl. D. v ta namen daje na gorenji obali Bohinjskega jezera. V ta namen se v knjigah pokr. fonda otvori račun »Boh. kolonija«; vanj so prispevali: 1. Pok. pov. 3000—4500 Din; 2. U. U. F. S. čisti dohodek cvetličnega dneva 31. maja v Ljubljani v iznosu 5000 Din; P. F. S. sr. tel. šola 1500 Din; 4. P. F. S. ptuj. ska gimn. 1000 Din. Ker znaša povprečen proračun 15.000 Din, pozivljamo ostale P. F. S. da krijejo primanjkljaj 3000—5000 Din in s tem omogočijo izvedbo načrta. Ceneno hrano bodo ferijalci dobivali v Zlatorogu. Zgradbo prevzamejo člani P. F. S. sr. tel. šole z 10 m³ lesa, ki ga je podaril g. baron Born, za kar najlepša zahvala.

3. Od 21. maja 1923 naprej dr. sprevajajo v pokr. fond F. S. za Slov. vse P. F. S. včlanjene v P. pov. F. S. za Slov. a) 10% od vseh dohodkov, ki jih imajo razen od članarine, b) od nabiralnih in cvetličnih dnevoev po 25%.

4. O razmerju učiteljev do F. S. glej članek v 23. številki »Učit. Tovariša«.

5. Na podlagi revizijskega poročila je bil dan pokr. poverjeniku absolutorij, nakar je bil za leto 1923/24. izvoljen za pokr. poverjenika soglasno Maček Viktor, za njegovega namestnika Viktor Pirnat, učitelj v Novem mestu.

6. V program za III. kongres F. S. so bile določene štiri glavne smernice: I. Kongres F. S. ne tvorijo več delegati posameznih P. F. S., temveč delegatstva Pokr. zborov, ki jih vsak posamezni (7) na svoji zadnji seji na pričetih 200 po enega določi. — S tem omejimo stroške kongresa in dosežemo enotnost in smotrenost delovanja. II. Pokr. zbori so v svoji pokrajini zakonodavni organi. III. Glavni poverjenik ni voljen od kongresa, nastavlja ga pogodbeno U. O. F. S. in je kot načelnik Centrale izvršni organ tega. IV. Učitelji so enakopravni člani F. S., njih razmerje v F. S. določi točneje ta ali IV. kogres F. S.

Podrobne predloge je vpslati na pokr. pov. do 20. junija 1923.

U. O. na podružnicah F. S. naj odločijo za delegata takega, da bo Slovenija možato zastopana na kongresu. Program v okviru gorenjih smernic je obvezan za delegate iz Slovenije.

7. Potujoči člani F. S. se smejo zadržati v svrtišti Slovenije do 3 dni v kolonijah po dogovoru.

Ker radi mature ne moremo odgovarjati na posamezne dopise, sporočam:

1. Udeležite se polnoštevilno kongresa. Če bi nastale kake ovire, mi to takoj sporočite.

2. Nova naklada »D. leg.« je izšla. Naročite direktno v Beogradu.

3. »Popis« je v tisku in bo do 25. junija poslan vsem ki so ga plačali. Zakašnelim naročitvam se doda kuverta z lastnim naslovom, primerno frankirana, da glav. pov. »Popis« pošlje naslovljencu »Popis« stane 5 Din.

4. Prošnja U. O. F. S., da se »D. leg.« prizna i učiteljem in profesor-

je m bo rešena takoj, ko se sestane v to določena komisija. Pričakovati je ugoden izid, ki ga bom takoj objavil v časopisih Slovenije.

5. Imam še nekaj overjenih član. izkaznic à 15.50 Din; P. F. S. ki jih žele, naj vpošljejo denar.

6. V dnevih od 25.—30. junija posestim vse P. F. S. v Sloveniji. Uredite knjige, dežurstvo in ostalo, P. F. S. ki kaže posebnega žele naj me pravočasno obvestijo.

Zahvaljujem se za zaupanje, izkazano mi na III. P. Z. in upam da bo F. S., ki je itak letos najbolj v Sloveniji uspeval, prihodnje leto s pomočjo vseh onih, ki hočejo zani delati doseget svoje cille in pristojno mu višino. — Maček Viktor, pokr. pov.

—f Učiteljsko društvo za Maribor i. b. s. je ustanovilo svojo podružnico F. S. dne 24. maja 1923. Priglasilo se je do sedaj 20 članov. Kdor bi želel še pristopiti, naj se priglasí pravočasno. — J. Mlinaričeva. tajnica.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

—up Društvo vpokojenega učiteljstva Slovenije je na svoji odborovji seji 23. maja 1923 sklenilo: 1. Občni zbor se skliče 5. julija t. l. ob 3. uri popoldne v I. mestno šolo na Ledini, Komenskega ulica št. 19 v Ljubljano. 2. Za rezervni zaklad bo društvo pobiralo letnino po 3 Din. 3. Za vsak smrtni slučaj je plačati 2 Din 50 p. — Zato dobi vdova ali dedič za podporo dvakrat toliko dinarjev, kolikor šteje članov društvo ob času smrti društvenega člana. 4. Prošnja na ministrstvo, da vpokojenim učiteljem temeljno plačo, ki jo preijema sedaj v kronah, — izpremeni v dinarje. — kakor aktivnemu učiteljstvu; bomo odposlali v Beograd. 5. Tajnik poroča o stanju društva. Društvo vpok. učit. Slovenije šteje 134 članov. Umrlo jih je 6. — Vdovam ali dedičem se je izločalo 4000 K podpore. Umrli so: Božič Bartl, Faluti, Hočevar, Čop. 6. Banke in zavodi, ki so društvu vpok. učit. Slovenije naklonjeni so darovali sledeče podpore: Kreditna banka 2000 K, Eskomptna trgovska banka 1000 K, Jadranska banka 1000 K, Slavija 400 K, Hrvatska štedionica 400 K, Kmetiska posojilnica 400 K, skupaj 5200 K. Vsem darovalcem teh podpor izreka društvo zahvalo! 7. Vse učitelje, posebnjo soproge učiteljev ki niso pred 45 letom pristopili k Samopomoči — vabi odbor, naj takoj pristopijo k društvu vpok. učit. Slovenije — zdaj je čas! Naslov: Kongresni trg št. 15, v Ljubljani. Pristopnina je 5 Din. Pravila se na željo vpošljejo. — Odbor.

Iz Jugoslavije.

— Okrajna učiteljska društva, ozr. njihovi poročevalci naj mi pošljejo svoje pripombe za načelni program UJU najkasneje do 30. t. m. Kar dobim v roke pozneje na to se v svojem poročilu ne bom mogel več ozirati. — Pavel Flerè, Ptuj.

— Okrajna društva! Kaj morajo čimprej storiti?

1. Javiti delegate in namestnike za pokrajinsko skupščino v Ptuj po poslovníku § 28. b) § 29., § 38. — Kjer ni

krožka. Če pa postajamo nezaupljivi narobam naši inteligenci vobče ima to svoje globlje razloge. V marsikom izmed nas dozoreva prepričanje, da je bilo učiteljstvu in njegovemu delovanju med narodom zelo na kvar, da je bilo idejno tako odvisno od naše inteligence, da je nekritično sprejemalo ideologije, ki jih je ta prenašala s tujih tal k nam brez ozira na posebne naše življenske naloge in prilike da smo mnogo svojih najboljših sil trčili v bojih za ideje ki nimajo za nas življenskega pomena, da smo v tesnem oračju malomeščanske družbe zgubljali pravi polet in smisel za našo kulturno mislijo se odtujevali kmetskemu narodu na eni, delavstvu na drugi strani in se končno malo razlikovali od tipičnega našega inteligentno-filistra idejne dvoživke, ki se rad navdušuje za »narod«, a ne korenin v niem živí kot tujec med njim. So možje v naših stanovskih vrstah, ki so osiveli v službi naroda, ki niso nikdar odobrvali idejne smeri ki je prevladovala v našem javnem življenju, a ki narobam splošnemu toku niso mogli uspeti. Delali so v ožjem svojem delokrogu po svoji nameti in vesti in zrejo danes nazaj na plodove svojega truda, doživljajo zadoščenje in bodo doživljali še večje. Oni so ki so nositelji najlepših tradicij slovenskega učiteljstva, dasi javnost o njih malo govori. Njih zgled nam bo vo-

več društvenega zborovanja, naj javi delegate društveni odbor. To naj store društva takoi!

2. Javiti do enega delegata in enega namestnika za glavno skupščino UJU v Ljubljani v zmislu čl. 18. pravil UJU.

3. Javiti imena predsednikov, podpredsednikov in tajnikov ter točno sumarično število članov posameznih društev (stanje s 1. junijem t. l.), ker moramo javiti na centralo zaradi letnega poročila na glavni skupščini. To naj store društva takoi!

4. Javiti število članov ki potrebujejo izkaznice za vožnjo po lužni železnici na pokrajinsko skupščino v Ptuj. Zahtevano število izkaznic za polovično vožnjo bomo razposlali na predsednike društev.

5. Javiti predloge za stalne člane odsekov po poslovniku § 21. e), k), § 37.

6. Javiti govore in predloge za skupščino § 23. a).

7. Oskrbeti legitimacije za delegate in člane odsekov § 18., § 80. — Legitimacije izdajo topot okrajna društva sama. UJU nov. Ljubljana.

— Kongres učiteljstva meščanskih šol se vrši 4. in 5. julija t. l. v Ljubljani na državni realki. Visredo, 4. julija ob 4. uri popoldne se vrše predposvetovanja, v četrtek 5. julija ob 8. uri glavno zborovanje, ob 2. uri popoldne skupen obed in nato ogledovanje Ljubljane. V petek, 6. julija izleti na Gorenisko, v Maribor in Ptuj.

— Svetozar Pribičević za učiteljstvo. Pri debati o uradniški pragmatiki je bivši minister S. Pribičević naglašal, da bi pred tem zakonom moral biti že sprejet zakon o ureditvi drž. uprave in zakon o centralni upravi. Povdarjal je da je velika hiba to ker zakon jemlje stalnost in je nedemokratska zopetna uvedba avstrijskih »rangov«, t. j. grup v položaju. Uradništvo je gmotno tako na slabem, da je nemudoma in neobhodno potrebno takojšnje zasužuranje materialnih interesov uradništva, kar na ne predvidevajo nove dvanajstine. Uradniške plače naj se rešijo v zvezi s plačami vojaških oseb, da ne bo takih diferenc. Posebno toplo se je zavzel za učiteljstvo in je izjavil, da se pri učiteljstvu ne sme misliti na reduciranje ker ga že itak primanjkuje.

— Ljubljanske tovarišice in tovariše, ki imajo za časa kongresa UJU, 5. 6. in 7. avg. prosto stanovanje, sobo ali posteljo in bi bili pripravljani io v teh dneh dati na razpolago za kongres in goste naše bratske tovarišice in tovariše pozivamo da prijavijo isto na poverjenstvo UJU (Učiteljska tiskarna). Prijave naj vsebujejo: ulico in nadstropje, število sob in postelj v posameznih sobah in posebne želje. Enako reflektira pripravljani odbor tudi na taka stanovanja pri znanih in prilateljih učiteljstva, ki naj se prijavijo direktno ali potom učiteljstva poverjenstvu. Tovarišice, tovariši! Reflektiramo na sodelovanje vseh saj nam to veleva tovariška dolžnost!

— Dopisnike opozarjamo, da izide zadnja številka »Učit. Tov.« pred pokrajinsko skupščino predčasno in sicer že 3. julija. Vse rokopise za to številko mora uredništvo prejeti najkasneje do 31. ju-

dilen pri našem bodočem delu.

Polagoma se otrešamo duševnega varuštva in lahko pride čas, ko bomo primorani ako ne pride idejni preokret z druge strani da vzamemo inicijativo v svoje roke da si zasnujemo sami svoj program bodočnosti v soglasju z izkušnjami naših najboljših mož in na temelju novih in najgloblji spoznanj o narodovih življenskih potrebah, nalogah in ciljih. Tokrat bomo mi tisti, ki bomo iskali somišljenike in sotrudnike med akademsko mladino in tokrat najdemo morda novo uspešnešo formo za skupno delovanje ki si ga brez ožjih osebnih stikov ne moremo prav predstavljati. Akad. soc.-pedag. krožek vrši pozitivno delo in pomaga utirati nova pota pri našem javnem delu a za oni veliki pokret in preokret v našem javnem življenju ki ga želimo in pričakujemo, pa je treba jačjih sil, širšega, globjega idejnega temelja, iake idejne koncentracije z enotnim jasnim ciljem. Vsak velik socialen ali duhoven pokret je vzrastel iz enotnega nazora, je dal! jasen enostaven odgovor na vsa velika načelna vprašanja in sledil eni veliki ideji vodnici. Kjer ni težnje po enoti ni veličine niso na delu elementarne sile.

Le kot tak preokret bo uspel pokret slovenske omladine ki jo čakajo ogromne naloge v službi naroda. — M.

nija sicer ne pridejo v list. V zadnjih dveh številkah bo objavljen dnevni red in podrobna navodila za skupščino, ki jih prejmemo od Ptujškega učiteljskega društva. — Pripravite se pravočasno za prenočišče! — Uredn.

— **Okrajna učiteljska konferenca v Ljubljani** se je vršila dne 16. junija t. l. v Mestnem domu. Konferenco je otvoril okr. šol. nadzornik g. Makso Hočvar. Učitelstvo je poslušalo vdanostno brzojavko Njeg. Vel. kralju. G. nadzornik se je spomnil v svojem nagovoru zaslug dr. Ivana Tavčarja za šolstvo in slov. naroda sploh, in smrti v stanovskih vrstah, ki je posegla tudi v Ljubljani v prošlem letu med učitelstvo. Po običajnih formalnostih je podal svoje nadzorniško poročilo. Brez oportunitete lahko priznamo da je bilo poročilo na višku in se je odlikovalo po svoji globoki zasnovanosti vsestranosti in temeljitosti ter modernim zahtevam in potrebam odgovarjajočimi smernicami. Ne samo, da bi se omejevalo na tesnosrčno stališče vzgoje in izobrazbe med štirimi šolskimi stenami, je spajalo in omenjalo tudi vsa javna vprašanja, ki indirektno stavijo svoje zahteve na šolo, kot vzgojevalca; in kot taki je podal referent v svojem poročilu šoli poseben poudarek. Problemi ki pretresajo v javnem življenju naš vse, pretresajo tudi šolo in stavijo na njo posebne zahteve. In ta moment je g. nadzornik spretno izrazil da je vsadil kal ki naj obrodi in prične v dejaniu spajati šolo z javnim življenjem in li naj da s tem svoj poseben pravec, ki ga zahteva naša svoboda in država upravičeno od nje. Pa tudi notranji didaktični mišljaji so bili vredni modernega duha in smeri današnje dobe. Strokovni učitelj tov. Pavel Kunaver je podal dobro sestavljeno poročilo o »moralni poglobitvi pouka v osnovni in meščanski šoli«. Posebno pozornost je pa vzbudilo poročilo g. ravnateljca Janeza Levca o »lepopisnem pouku v osnovni in meščanski šoli«. Poročilo ni vsebovalo samo praktičnih navodil za lepopisni pouk, temveč se je odlikovalo s posebno znanstveno podlago in pojasnjenjem na podlagi nalašč za to prirejenih slik, glede delovanja mišičevja in živčevja (možganskega) pri pisanju. Poročilo bi zaslužilo, da ga prinese »Ponotnik« s slikami vred za širši krog učiteljstva. Nato so se izvršile običajne volitve in se je rešilo par samostojnih predlogov notranje-šolskega značaja. Iz spontanega razpoloženja, je na inicijativno tovarišic zaključilo učitelstvo konferenco z »Bože pravde«.

— **Okrajno učiteljsko konferenco je imelo učitelstvo novomeškega okraja** v soboto, 16. t. m. Z vidnim zanimanjem je prihitelo učitelstvo ta dan v dolensko metropolo da pregleda skupno svoje delo tekočega šol. leta in se navduši za novo, vztrajno delo v bodočem šolskem letu. Na vzporedno so bili štirje izbrani strokovni referenti ki jim je sledilo učitelstvo z največjim odobravanjem. Predsednik konferencie je izrek referentom v imenu vsega učiteljstva zahvalo za skrbno sestavljene referate. Kakor običajno so se vršile tudi letos volitve v knjižnični in stalni odbor. Mlađe učitelstvo je upravičeno pričakovalo da bodo to pot izvoljene agilne moči, ki mu bodo stale ob strani s strokovnimi nasveti pri izboru knjig in bodo umele obrabati njegovo pozornost na dela, ki jih nudi poleg mnogega nepotrebne balasta okrajna knjižnica. Po skupnem obedu se je otvorila na dekliški osnovni šoli razstava risarskih izdelkov ter deških in ženskih ročnih del. To pot se je učitelstvo novomeškega okraja res izkazalo. Na pobudo neumorno delavnega in za šolo vpetega g. nadzornika je razstavilo trinajst okoliških šol svoja dela. Ta dan je bila razstava odnrt učitelstvu, občinstvo na si jo je ogledalo naslednji dan. Nihče bi ne pričakoval, da bi se isto za njo v toliki meri zanimalo kakor se je. Razstava je bila okusno prirejena motilo je le to, da je bilo pri nekaterih šolah premalo razvidno kaj da so izgotovili učitelji(-ice) in učenci sami. Bilo bi preobširno ocenjevati dela posameznih šol vendar treba priznati, da sta se odlikovali v ženskih ročnih delih zlasti dekliška šola š. s. v Šmihelu in šola v Št. Petru s krasnimi vezeninami v narodnem ubodu. Človek bi skoraj ne verjel, da je sploh možno v ljudski šoli toliko doseči. Razstava ni bila običajna nikogar se ni sili, naj se je udeleži. Da je navzlic temu tako dobro uspeła je okraju le v čast. Zvečer je priredilo učitelstvo v čitalnici zabaven večer. Stojilo je pred javnost in zapelo dovršeno nekaj lepih pesmi ki so pokazale da ima okraj v učiteljskih vrstah izvršten pevski material. Pevskim toč-

kam je sledila H. Ibsenova petdejanka »Gospa z morja«. Kakor že poprej večkrat je pokazalo novomeško učitelstvo ta večer, kako zmore umetniško ustvarjati. Vloge so bile povsem dobro razdeljene, igra sama pa skrbno naštudirana. Igralci so se odlikovali s čudovito naravnim nastopom. »Ibsen« je težak ukvarja se le z duševno stvarno s psihološkim pogledom naslednje razdvojenega človeka. Z najboljšim umetniškim instinktom, s krepko strastnostjo se je predvsem odlikovala Elida (ga. Sušnik-Kavčičeva). V nastopih s svojim možem Wanglom (V. Pirnat) nam je podala najintimnejše nianse umetniške svoje vloge. Občinstvo ji je viharno aplavdiralo ter ji poklonilo krasen šopek. Bil je to lep, dostojen in užitekopoln večer. —j.

— **Poziv učitelstvu krškega okraja!** Na zborovanju v Radečah dne 5. maja t. l. smo sklenili prispevati za Vinko Klanškov nagrobni spomenik vsak po 5 dinarjev. Ker bodo znašali skupni stroški okrog 1800 Din. bi bili ti prispevki premajhni, zato smo sklenili na zborovanju tržiškega krožka v Škocjanu, da prispeva vsak učitelj(-ica) krškega okraja po 10 Din. Spomenik je že naročen, zato prosim vse da vplačate oziroma doplačate 1. julija dogovorjeni prispevek pri svojem šol. vodji in ta pošlje nabrane vsote podpisaniemu. Pokojnikove prijatelje, znance in sošolce tudi vljudno prosim za prispevke. — Št. Janž, dne 16. junija 1923. — Vinko Bercé, t. č. predsednik tržiškega krožka.

— **Zrelostni izpiti na drž. moškem učiteljsku v Mariboru** so se vršili od 4. do 16. junija t. l. pod predsedstvom g. nadzornika dr. Leopolda Poljanca. Pripuščenih je bilo 68 kandidatov in kandidatkinj, med temi 2 privatista in 1 privatistinja. Z odliko je prestalo izpit 15 kandidatov(-inj), in sicer: gg. Dolar Zora, Dvoršek Lenka, Jazbec Angela, Laznik Celestina, Scharcz Angela, Sotler Marija, Tomažič Vlasta, Vodenik Nada, Farazin Lovro, Janež Lucijan, Domnik Drago, Leban Franc, Košutnik Silvester, Gorup Ljubomir in Korošak Anton. — Zrelost se je priznala 39 kandidatom(-injami), in sicer: Burdian Karolina, Golež Albina, Kurbus Gabrijele, Lovrec Amalija, Matek Ana, Pertl Ana, Peunik Erna, Šijanec Olga, Požar Hilda, Štrekeli Milena, Taufer Vida, Pertot Vera, Trobec Sabina, Primožič Terezija (privatistinja), Petrač Franc, Kocuvan Milan, Brelih Oton, Kotnik Franc, Kodrč Stanislav, Kotnik Zorko, Predan Drago, Cvetko Ivan, Živko Alojzij, Polanc Adolf, Grafenauer Ludovik, Horvat Ivo, Štraus Milan, Konečnik Zmagoslav, Ferik Ivan, Leskovar Franjo, Hartman Janez, Ferenčak Edo, Šeško Ivan, Majcen Andrej, Čermelj Henrik, Tomažič Matija, Grušovnik Josip, Tomažič Maks in Povh Vaclav. — Ponavljalni izpit je dobilo 11 kandidatov(-inj), reprobiran je bil 1 kandidat (privatist), odstojala sta med izpitom 1 kandidat (privatist) in 1 kandidatinja.

— **Na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani** je vpisovanje v I. letnik za šolsko leto 1923/24. v soboto, dne 30. junija od 8.—11. ure. Pogoji vpisa je dovršeni nastavni razred meščanske šole oziroma 4. razred srednje šole. Učenci naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo in krstni (rojstni) list. — Ravnateljstvo.

— **Maturantom mariborskega učiteljskega iz 1. 1913.** Na poziv k desetletnici je prišlo zelo malo prijav. Tako smatram, da je čas — morda tudi kraj — neprimkladen (28. in 29. t. m. v Mariboru). Ta načrt torej opustimo. Vennigerholz mi je pa poslal sledeči predlog: 15. avgusta bo v Središču slavnostna otvoritev Sokolskega doma in bi se naj sestali ob tej priliki tam. Morda to temu ali onemu ne bo prikladno, a je pač nemogoče napraviti vsem do volji. Zato je najbolje da sprejmemo Vennigerholcjev predlog. Tudi železniške zveze so dosti ugodne. Torej: 15. avgusta predpoldne v Središču na svidenje! A. O.

— **Maturantke zaseb. žen. učiteljskega v Mariboru iz leta 1903!** Letos poteče 20 let, odkar smo zapustile učiteljske. Ali bi ne kazalo, da proslavimo dvajsetletnico? S tovarišico Minko Goričanovo smo se menile, da bi bil Maribor najpripravnejši kraj za to. Tovarišice oglasite se in stavite glede časa primerne predloge! — Alojzija Kožuhova (Gorjak), Maribor, Gosposka ul. 46.

— **Kamniško učiteljsko društvo** ima v torek, dne 26. junja 1923 ob 4. uri popoldne v Komendi v gostilni g. F. Vodeta

sestane, h kateremu je vabljen tudi tovarištvo iz kranjskega okraja.

— **Na državnem ženskem učiteljsku v Ljubljani** je vpisovanje v I. letnik za šolsko leto 1923/24. v soboto, dne 30. junija od 9. do 12. ure. Pogoji vpisa je dovršeni nastavni razred meščanske šole, oziroma 4. razred srednje šole ali liceja. Učence naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo in krstni (rojstni) list. Podrobnosti so razvidne na oglasu v veži šolskega poslopja. — Ravnateljstvo.

— **Učiteljsko društvo za celjski okraj** je priredilo z lepim številom svojih članov 13. t. m. poučni izlet v Hrastnik, kjer so posetili steklaro, kemično tovarno in premogovnik. Slavnim ravnateljstvom se za blagohotno in pristrčno razkazovanje različnih naprav in strojev vsi udeleženci tem potom najprisrčneje zahvaljujejo.

— **Zrelostni izpiti na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani** so se vršili pod predsedstvom gosp. nadzornika za srednje šole Jos. Westra v času od 2. do 12. junija. Priglasilo se je 38 rednih golejencev in 14 privatistov. Zrelost z odliko se je priznala 3 zrelost 27 kandidatom; 14 kandidatom (med temi 5 priv.) se je dovolil ponavljalni izpit, 1 kandidat (privatist) je bil reprobiran, 7 kandidatov (med temi 6 priv.) je odstopilo pred ali med izpitom. Zrelost se je priznala sledečim kandidatom: Belihar Anton, Benedičič Ivan, Berce Darinka (z odliko) Bitenc Ivan, Bratok Rudolf, Bregant Albin, Čuk Ladislav (z odliko), Fajon Rudolf, Gogala Irma, Gregorič Romana, Horvat Lea, Klemenc Franc, Kraševc Danica, Kuželj Frančiška, Medved Stanko, Perharc Silvo, Rihar Rafael, Rott Gotart (z odliko), Sartori Natalija, Schiller Melita, Tratnik Martin, Vrabčič Rudolf, Železnik Franc, Gvederer Ana, Keber Silva, Kemperle Ljudmila, Klun Mira, Naselj Matilda, Mihelčič Hilda.

— **Državna realna gimnazija v Ptuj.** Vzprejemni izpit za prvi razred bo v soboto 30. junija t. l. Vpisovanje se vrši isti dan od 8.—9. ure na kar se začne pismeni izpit iz slovenščine in računstva (od 9.—11.). Popodne bodo ustni izpiti. Prielasi za vzprejemni izpit se lahko izvrše tudi pred 30. junijem osebno pri ravnatelju ali pismeno po pošti. Predložiti je treba rojstni list in izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenščine in računstva.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda.** Spisal Franjo Žgeč. Izdalo in založilo Udruženje Jugoslov. Učit. — Poverjeništvu Ljubljana, 1923. Obsega sedem tiskovnih pol. Knjiga je izšla kot 2. zvezek »Stanovsko-strokovne knjižnice. Naroča se pri »Poverjeništvu UJU v Ljubljani Učiteljska tiskarna. Cena s poštino 12 Din. Člani Pov. UJU prejmejo knjigo — kakor 1. zvezek »Stan. strok. knjižnice« — **potom svojih okrajnih učiteljskih društev za 8 Din.** to pa le pri skupni pošiljavi in pri prejemu potom okrajnega društva, ker je drugače zaradi režijskih stroškov nemogoče dovoliti to udobnost. Knjige se bodo dostavile okrajnim društvom, ko prejme poverjeništvu denar in **nabiralne pole** od 1. zvezka »Stan.-strok. knjiž.« vendar v počitnicah ne — izvzemši na zahtevo — ker v tem času tudi okrajna društva ne zborujejo. V tem slučaju se dostavijo pred začetkom šolskega leta. — O knjigi še izpregovorimo.

— **kpl Modra ptica.** Maurice Maeterlinck. Čarobna pravljica v šestih dejanjih in dvanaestih slikah. Prev. J. Josip Pernot. Založila Učiteljska tiskarna. Cena 16 Din. O knjigi še poročamo

— **okl E. Gangl: »S'n«.** Drama v štirih dejanjih. Drugi natisk. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 24 Din.

— **kpl Pasijonke.** Povestice za mlado. Spisal Ivan Dornik. Založba Goričar & Leskošek, Celje. Cena 5 Din. — O knjizi še izpregovorimo.

— **kpl Dr. Maks Kovačič: Naš boj za lastno državo.** Izdala in založila Sokolska župa v Mariboru. Cena 2 Din.

— **kpl Vidovdanska ustava** je izšla v novem natisu pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani Prešernova ul. 54. S poštino vred velja 12.50 Din.

— **kpl H. Družovč: Pesmarica II. del.** zbirka pesmi in pevskih vaj za osnovno šolo srednja stopnja. Tretja ponavljena in pomnožena izdaja. Ljubljana 1923. kr. zaloga šolskih knjig in učil. Cena meliko vez. 10 Din. poltrdo vez. 12 Din.

učiteljska priredil **Fr. Fink.** Druga, pregledana izdaja. Izdala »Slov. Šolska Matica«. Cena 16 Din.

— **kpl Čitanka za izredne osnovne šole.** (74 podob). Sestavilo učitelstvo gluhoonemnice v Ljubljani. Uredil V. Mazl. Ljubljana 1923. Kr. zaloga šolskih knjig in učil. Cena vezani knjigi 13 Din. nevezani 11 Din.

— **kpl Prva čitanka.** za prvo šolsko leto. Sestavil Karel Wider. Osmi natisk. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Kočorirana izdaja. Cena trdo vezani knjigi 16 Din.

— **kpl. Domoznanstvo za osnovne šole.** Zemljepisni podatki in zd. slike o kraljevini SHS. Učencem osnovne šole v ponavljanje sestavil Josip Brinar. Cena vezanemu izvodu 20 Din. Izdala in založila Goričar & Leskošek v Celju. — Podrobneje izpregovorimo v prihodnji številki o knjigi.

Književnost in umetnost.

PAVEL FLERE:

„PETA ČITANKA“.

(Konec).

Taki učitelji na spoznajo tudi, čim primerno označeno knjigovroka in to prelistajo še bolj pa, ko jo bodo rabili pri delu, da sem poizkusil z njo utirati pot modernim didaktiki. Knjiga sicer ni sestavljena popolnoma v smislu novodobnih zahtev in me v tem oziru načeloma samega ne zadovoljuje. Preveč je na pr. v njej še razredelkov, preveč še diši »po šoli« in ni v njej onega absolutnega življenja ki se danes zahteva zanj, da se vnese v šolo; preveč se s temi razredelki omejuje učiteljevo prosto delo, knjiga pa ni poklicana v to da ga omejuje, marveč zanj izpodbuja in mu ga pomaga razširati. Zato pa sem kar nekako vesel onih berilnih sestavkov, ki so prvi hip videti kakor da so pomotoma zašli v kako drugo poglavje; na niso, le prav namenoma so se otresli prestroge sistematike. Vendar je mogoče za danes še prav, ako se niso načela moderne metodike upoštevala v polnem obsegu; prehod bi bil bržkone prestim prerevolucionaren. Namen knjige pa bi bil dosežen ako evolutivsko pripomore k osvoboditvi.

Kar se torej tiče »snovi« kakor se nahaia v realističnih čitankah je je oremalo; v tolažbo lahko povem, da izidejo za to stopnjo še posebne realistične knjižice; upajmo pa, da bodo tudi te sestavljene, kakor morejo odgovarjati modernim didaktičnim zahtevam. — Res premalo gradiva pa ima v »Peti čitanki« poglavje »Starejši slovenski pesniki in pisatelji«; sicer ne zato, ker ne prinaša njihovih življenjepisov — to je naloga učitelja! — nač pa radi tega, ker obseg knjige ni dopustil večjega razširjenja. Ipak upam da v sretni roki učitelja tudi ta odstavek lahko doseže svoj smoter kot navodilo za obravnavo slovnstva in njegove zgodovine v osnovni šoli.

To malo sem hotel povedati kot nekak predgovor za rabo te čitanke in za nieno presojanje; obenem pa prosim za strogo objektivno presojo prvega poizkusa takega dela, da se bo družic mogoče izogibati pogrškoma proti moderni didaktiki in metodiki in proti zahtevam, ki jih življenje mora staviti na šolsko delo.

— **k Naš boj za lastno državo.** Dr. Maks Kovačič, Bratom načelnikom kulturno-prosvetnih odsekov! Brošura je nastala na temelju predavanja in je tudi zamisljena tako, da bi naj služila kot podlaga predavanju, zgrajenemu na podatkih in smernicah v njej. Če pa v kakem društvu ni naiti za snov predavatelja, se more mesto predavanja brošura tudi prečitati takšna kakršna je, ker tvori v sebi zaključno celoto.

— **k E. Gangl: »Sin«.** Drama v štirih dejanjih. Drugi natisk. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 24 Din.

Pisatelj pravi sam v uvodu drugega natisa: Prvič so igrali »Sina« v Ljubljani leta 1898, pod režijo odličnega igralca R. Inemana. Naslednje leto je izšla drama v tisku pri Gabrščku v Gorici. Svoje delo sem takrat posvetil Antonu Aškercu, ki se je živo zanimal za dramatiko in je tudi sam začel pisati drame. (Izmajlov, Red sv. Jurja, Tujka).

Poslej so »Sina« igrali po vseh večjih in manjših odrih skoroda nešteto krat — vsaj jaz ne vem števila. Kdo me je tudi vprašal? Malokdo! Pa še ti povečini: »Igramo v ta in ta namen. Dovoli, da uprizarimo »Sina« brezplačno. Morda še sam primakneš kaj v označeni namen...«